

ЗМІСТ

Україна-НАТО: на шляху до культури безпеки Сергій Джердж, к.п.н., голова Громадської ліги Україна-НАТО.....	2
Про порядок денний 8-ї Асамблеї Громадської ліги Україна – НАТО Олег Кокошинський, заступник голови Громадської ліги Україна-НАТО, віце-президент Атлантичної ради України	6
Про модель створення та діяльності Центрів євроатлантичного співробітництва Олег Соскін, доктор економічних наук, професор, директор Інституту трансформації суспільства, заступник голови Громадської ліги Україна-НАТО	10
Навіщо Україна потрібна НАТО? Наталія Немилівська, Директор Центру інформації та документації НАТО в Україні, «Дзеркало тижня. Україна» №44, 02 грудня 2011	14
Освоение Украиной политических демократических принципов в области безопасности Вадим Гречанинов, генерал-майор, президент Атлантичної ради України, кандидат військових наук, доцент.....	16
З нагоди 20 – річчя співробітництва України з НАТО та 20 – річчя ЗС України: Еволюція відносин Україна - НАТО: військово-політичний аспект Володимир Коряк, к.і.н., доцент, провідний науковий співробітник навчально-наукового центру миротворчої діяльності Національного університету оборони України.....	21
День євроатлантичного партнерства в Україні: з якою метою і коли? Олег Кокошинський, заступник голови Громадської ліги Україна-НАТО, віце-президент Атлантичної ради України	25
Конструктивне партнерство: новий формат та сучасні засади розвитку співробітництва України з НАТО	27
Річна Національна програма - 2011: здобутки, проблеми та шляхи їх вирішення за матеріалами комітетських слухань «Виконання Річної Національної програми співробітництва Україна-НАТО на 2011 рік: досягнення і недоліки».....	31
Річна Національна програма співробітництва Україна – НАТО на 2011 рік (пункт 1.4.).....	34
Ювілейна програма заходів з нагоди 20-річчя співробітництва Україна-НАТО, 15-річчя Хартії про особливе партнерство Україна-НАТО.....	35
Звіти організацій-членів Громадської ліги Україна-НАТО	37

Джердж Сергій
голова Громадської ліги Україна-НАТО

УКРАЇНА-НАТО: НА ШЛЯХУ ДО КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ

Шановні учасники та гості 8-ї Асамблеї Громадської Ліги Україна-НАТО!

Хочу перш за все подякувати представникам неурядових організацій-членів Ліги та партнерам Ліги з усіх регіонів України за тривалу, плідну, творчу та наполегливу співпрацю на ниві сприяння поінформованості суспільства щодо євроатлантичного вибору України!

Дякую також за розуміння та співпрацю всім партнерським неурядовим організаціям, за підтримку діяльності, яка є пріоритетною для держави і суспільства, за налагодження конструктивної взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами виконавчої влади для реалізації визначеної законодавством державної політики продовження конструктивного партнерства з Організацією Північноатлантичного договору!

Хочу подякувати за сприяння у проведенні 8-ї Асамблеї представникам Центру інформації та документації НАТО в Україні, МЗС, Міноборони, представникам ЗМІ, викладачам, студентам. Особлива подяка Посольству Бельгії в Україні.

У діяльності Асамблеї в якості ключового доповідача візьме участь представник Штаб-квартири НАТО в Брюсселі, керівник відділу по роботі з країнами-партнерами Управління громадської дипломатії Мішель Дюре.

Перед Лігою як об'єднанням неурядових організацій, що опікуються питаннями безпеки, співробітництва України з НАТО, постає важлива і відповідальна місія розвивати ідеї євроатлантичного партнерства та досягати спільно з державними структурами, іншими громадськими організаціями, освітніми, військовими структурами, спільно із засобами масової інформації та з представниками українського бізнесу зрушень у сприйнятті та розумінні суспільством європейської безпекової системи та ролі НАТО у формуванні такої міцної і стабільної системи безпеки, в якій є місце і Україні.

24 лютого 2011 року відбувся візит в Україну Генерального Секретаря НАТО Андерса Фог Расмуссена, який зустрівся з президентом України Віктором Януковичем. Президент України в розмові з Генеральним Секретарем зазначив: «В Україні високо цінують Вашу вагомую роль у розвитку конструктивного партнерства із Північноатлантичним Альянсом. Досягнутий рівень політичного діалогу й практичного співробітництва створюють належне підґрунтя для продовження нашої взаємодії у зміцненні міжнародної безпеки та стабільності». Таким чином президент України визнав багаторічну, зокрема практичну підтримку, яку Альянс та його члени надавали Україні протягом всіх цих років та продовжують здійснювати і сьогодні, а це на нашу думку позитивно сприйнято в суспільстві.

21 вересня 2011 року Президент України Віктор Янукович у Нью-Йорку провів зустріч із Генеральним секретарем НАТО Андерсом Фог Расмуссеном. Під час цієї зустрічі Янукович наголосив, що «Для України важливі ті принципи, які сповідують НАТО і Європейський Союз - демократія і верховенство права, і ми їх неухильно дотримуємося. У цьому питанні ми одностайні».

В свою чергу Генсек НАТО запросив Україну взяти участь у наступному саміті НАТО, який відбудеться в Чикаго у травні 2012 року. Також заплановано візит президента України до штаб-квартири Альянсу для виступу на Північноатлантичній Раді НАТО.

Україна планує приєднатися до ініціатив НАТО, зокрема, до участі в анти-піратській операції під

назвою Океанський щит. Як відомо щоденно від 50 до 80 тисяч українців виходять в море в складі багатонаціональних команд на морських судах практично більшості країн світу, які мають торговельні флоти. Українці посідають 3-тє місце в світі по кількості цивільних моряків, після Китаю та Філіппін. Тому ця ініціатива НАТО по боротьбі з піратством, надзвичайно важлива для наших громадян.

У 2011 році Україна фактично відмічає 20-річчя початку перших безпосередніх контактів для налагодження співпраці та інтеграції з Північноатлантичним Альянсом. Адже взаємодія з НАТО розпочалась власне після здобуття незалежності України 24 серпня 1991 року. Наступного року ми відзначатимемо 20 років співробітництва та 15 років партнерства України з НАТО. 30 травня 1997 року – Україна стала співзасновником та учасником Ради євроатлантичного партнерства (РЄАП).

Протягом 20-річчя співпраці України з Північноатлантичним Альянсом, в Україні було прийнято ряд законодавчих актів щодо співробітництва України з НАТО, в тому числі і відповідні програми інформування суспільства: Державні програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2004-2007 роки, та 2008-2011 роки.

Моніторинг виконання даних програм засвідчив, що в цілому дані програми виконали поставлену мету і сприяли реальній поінформованості українського суспільства щодо важливих державотворчих питань - питань укріплення європейського курсу та посилення ролі України у світовій системі безпеки. Завдяки цим програмам державні органи влади в регіонах йшли на співпрацю, також завдяки існуванню програм до активної діяльності для виконання державних завдань були залучені громадські неурядові організації, що сприяло розвитку громадянського суспільства в Україні, налагодженню діалогу та співпраці влади і суспільства.

Одним із завдань цієї Асамблеї є обговорення концепції Громадської Комунікативної стратегії сприяння виконанню Річної Національної програми співробітництва України з НАТО, яка в наступному році буде своєрідною громадською програмою сприяння інформуванню суспільства щодо євроатлантичного співробітництва держави.

Слід відзначити, що громадські організації в Україні, які опікуються питаннями євроатлантичної тематики, вважають своїм досягненням і те, що послідовна взаємодія з органами державної влади, критика окремих практичних кроків або критика відсутності практичних кроків у взаємодії нашої країни з НАТО, постійна активізація уваги експертів громадських організацій до питань безпеки та співпраці з НАТО і є тим громадським чинником, що спонукає нинішню українську владу реагувати на такий суспільний запит та продовжувати практичну взаємодію з НАТО як інституцією.

Проте слід зазначити, що здійснення урядом України співробітництва з НАТО лише у військовій сфері не відповідає в повній мірі позиції українського суспільства та вимогам з безпекових питань для української держави. Ми вважаємо, що співробітництво, інтеграція та взаємодія з інститутами НАТО, досягнення стандартів НАТО необхідно здійснювати всім українським суспільством. І не лише у військовій сфері, але і в невійськовій, науковій, економічній, політичній, освітній та інших сферах. Така комплексна взаємодія сприяє інтеграції всього суспільства до загальноєвропейських політичних та безпекових структур, що і є необхідним для реалізації європейських прагнень нашого народу. Північноатлантичний альянс є наполегливим поборювачем демократичних реформ. Сьогодні НАТО формує не абстрактну безпеку, а таку, що базується на сучасному розумінні цього поняття. Для України партнерство з Альянсом означає визнавати саме демократичні стандарти сприйняття проблем безпеки.

Україна у будь-якому випадку є і залишатиметься об'єктом впливу глобальних ініціатив і сферою інтересів як Заходу, так і Сходу. Але, лише в співпраці з таким потужним демократичним безпековим об'єднанням як НАТО, вона змінює режим такого впливу, стає суб'єктом міжнародних ініціатив і отримує реальну перспективу підвищення власної активної ролі.

Сьогодні українська держава і суспільство цілковито розділяє політичні, правові, соціальні, культурні й безпекові цінності євроатлантичної спільноти. Проте варто констатувати, що іноді і у владі, і в суспільстві є невиправдане розділення на різні полюси найвпливовіших європейських структур НАТО та ЄС.

Сьогодні, коли в Україні необачно, на мій погляд, ліквідовано 5 державних інституцій, що опікувались питаннями не стільки НАТО, скільки безпеки держави. Відповідно роль і відповідальність тих хто залишився значно зросла. Питання інформування суспільства щодо співробітництва України з НАТО залишаються на порядку денному і для нової влади. Тому роль та відповідальність громадських організацій стала ще більш важливою. На порядку денному залишається виконання вимог Указу Президента № 468/2011 від 13 квітня 2011 року: «забезпечити регулярне інформування громадськості про хід і результати реалізації у 2011 році Річної національної програми».

Якщо у держави є та частина влади яка проголошує європейські та євроатлантичні прагнення України в Брюсселі та Страсбурзі, то повинен хтось ці ідеї співробітництва з ЄС та НАТО проголошувати в містах і містечках України. Інформаційна робота повинна мати довготривалий характер. Зусилля повинні бути спрямовані на регіони, на малі міста та села України.

Громадський сектор, неурядові організації зі свого боку можуть забезпечити більш якісне, покращене виконання поставлених завдань, використовуючи принципи відкритості, дискусійності та об'єктивності.

Саме інститути громадянського суспільства, чим до речі і є Громадська Ліга Україна-НАТО, можуть і повинні бути тим партнером і об'єктивним критиком, який сприятиме ефективності і послідовності у впровадженні державних цілей і реалізації важливих рішень.

Громадські організації, зважаючи на свій незаформалізований характер, виступають партнером, який підказує механізми реалізації і розв'язання поставлених завдань та цілей, так і є одночасно своєрідним каталізатором для стимулювання діяльності держави у проведенні тієї стратегії, яка відповідає інтересам суспільства.

Показовим є приклад Громадської Ліги Україна-НАТО, яка в свою чергу об'єднала однодумців у певну систему. І це успіх неурядових організацій України, адже для прикладу у наших колег, що опікуються питаннями європейської інтеграції, подібного об'єднання немає.

Позитивним є те, що в Річних Національних програмах, в програмах міністерств і Державних комітетів, пов'язаних з євроатлантичним співробітництвом та інформуванням громадськості Лігу Україна-НАТО зазначено як партнера і співвиконавця. Неурядові організації ініціюють у січні 2012 року громадське обговорення стану виконання плану заходів РНП-2011 та пропозицій громадськості до Річної Національної програми співробітництва Україна – НАТО на 2012 рік.

Важливо, щоб у політичній, правовій, цивільній сферах не збільшувалось відставання у виконанні узгоджених з європейськими структурами планів. Для збільшення внутрішньої підтримки стратегічних зовнішньополітичних рішень необхідні поступовість та послідовність. Риторика не замінює реформ. Процес зміцнення демократії в Україні потребує зусиль та часу. І чим менше часу ми хочемо потратити, тим більше необхідно прикладати зусиль. З цим зовсім не корелюється думка щодо можливості певних пауз у відносинах з європейцями. Адже ресурс часу – це найбільш цінний ресурс людини. А скільки ще часу можуть чекати літні люди, або молоді люди які стоять на порозі життєвого вибору? Як їм пояснити що саме чекати і чому, коли йдеться про європейський вектор та європейський вибір?

Водночас, важливо усвідомлювати, що утримання від розвитку відносин та від набуття членства “до кращих часів” також пов'язане із втратами і ризиками. Зокрема неадекватність сприйняття і НАТО, і ЄС призводить до невірної розуміння реального місця цих структур в системі міжнародних відносин та значення співпраці з ними. Адже НАТО є невід'ємною частиною та однією з несучих конструкцій сучасної світобудови і не може бути штучно виділена з-поміж інших споріднених структур, як це відбувається в масовій свідомості українців.

Важливо також, щоб ставлення до Північноатлантичного альянсу не відокремлювалось від позиції щодо демократичних цінностей та культури безпеки. Альянс не є їх випадковим чи вторинним носієм. Навпаки, він відіграє особливу роль у їх захисті, збереженні та консолідації.

Справді демократичний розвиток забезпечує консолідацію країни. Це головний пріоритет. Адже сильна і стабільна внутрішня політика дає можливість проводити сильну зовнішню політику. Громадські організації є природним союзником держави у цій діяльності. Громадські організації посилюють державу, а не послаблюють її, як можливо сьогодні думає дехто із нових бюрократів, які прийшли до влади з бізнесу.

Слід звернути увагу на ініціативу Президента Асоціації Атлантичного Договору (ААД) Карла Ламерса щодо щорічного проведення Дня НАТО в країнах-членах НАТО та країнах-партнерах НАТО.

Дана ініціатива схвалена, що символічно, в Києві 7-10 жовтня 2010 року під час проведення 55 Генеральної Асамблеї ААД. З цією ініціативою Карл Ламерс від імені ААД, членом якої є і Україна, звернувся до президентів, глав урядів і спікерів 42 країн – членів ААД.

Протягом Дня НАТО, за прикладом щорічного святкування Дня Європи, мають відбуватися заходи, які мають за мету поширювати інформацію і розуміння сучасної діяльності Альянсу, зокрема, співробітництва з партнерами. Ці заходи, а їх терміни і зміст визначають та ініціюють самостійно в кожній країні, мають врахувати не тільки загальний, але, значною мірою, саме національний досвід і особливості специфіки співробітництва з Альянсом, яка певною мірою відрізняється у членів і партнерів, що має буде враховано.

Ми пропонуємо відзначати цей День - 30 травня – тобто день, коли Україна стала співзасновником та учасником Ради євроатлантичного партнерства (РЕАП) (30 травня 1997 року, м. Сінтра, Португалія, засідання на рівні міністрів закордонних справ). Рада євроатлантичного партнерства (РЕАП) є наступницею Ради Північноатлантичного співробітництва (РПАС). Власне членством України в Раді Північноатлантичного співробітництва (РПАС) 10 березня 1992 року і розпочалися відносини України з НАТО.

Цей день за змістом, найкраще відповідає як багаторічному плідному розвитку і формату цих унікальних за природою відносин, так і їх сучасному, нещодавно законодавчо визначеному рівню, сутністю якого саме і є – партнерство.

Саме на розуміння і наповнення цих відносин, а також на визнання багаторічної, зокрема практичної підтримки, яку Альянс та його члени продовжують надавати Україні протягом всіх цих років, сьогодні та в майбутньому, на нашу думку, і буде спрямоване відзначення цього дня, яке в свою чергу буде позитивно сприйнято в суспільстві.

Символічно відзначати День євроатлантичного партнерства в річницю участі України у заснуванні РЕАП, яка об'єднує на сьогодні 50 країн (28 держав НАТО і 22 країн-партнерів), і це є чудовою нагодою відзначити всю багаторічну плідну історію наших відносин.

Підготовка і проведення відповідних заходів надасть можливість поєднати ініціативи, які відбуваються з нагоди найбільш важливих дат нашої співпраці і вже стали доброю традицією і демонстрацією співпраці НУО з державними і міжнародними партнерами, зокрема, Парламентських слухань, Міжнародних конкурсів для студентів і шкіл щодо обізнаності з питань міжнародної безпеки «Аліанте» та «Безпечна Україна. Безпечна Європа. Безпечний світ», Академій і Тижнів НАТО, програм співпраці у надзвичайних ситуаціях, економічної, наукової і соціальної адаптації, тематичних теле і радіопрограм, створення та розширення стендів Україна-НАТО в бібліотеках, проведення тренінгів, семінарів, конференцій, круглих столів, Інформаційних днів і презентацій публікацій тощо, які також відповідають заходам Річної Національної програми співробітництва України з НАТО (РНП). Необхідним компонентом цих заходів має стати також участь міжнародних партнерів. Надзвичайно важливою складовою проведення Дня НАТО є участь державних інституцій не тільки на рівні міністерств та відомств, а й обласних та міських державних адміністрацій для ініціації проведення заходів в регіонах.

Громадська Ліга Україна-НАТО проводить і буде проводити значну наукову, аналітичну роботу, здійснювати моніторинг та детальні соціологічні опитування, але не це є основним у діяльності Ліги. Місія Ліги Україна-НАТО - здійснювати широку масштабну роботу по всій країні. Завдання Ліги, залучаючи регіональні громадські організації, ініціювати і проводити загальну інформаційну та просвітницьку роботу серед всіх вікових і соціальних груп в усіх українських регіонах саме щодо євроатлантичного співробітництва нашої держави.

Адже наш європейський вибір, який ми здійснили, наші демократичні цінності, які ми опануємо, наша національна культурна ідентичність, яку ми відроджуємо, наша європейськість, в яку ми віримо, наша відданість загальнолюдським цінностям, яку ми культивуємо, зрештою наше право здійснити свій власний цивілізаційний вибір, - потребує безпеки і захисту.

Ліга планує залучати до своєї діяльності регіональні неурядові організації, державні виконавчі структури всіх рівнів, освітні, наукові установи, всіх зацікавлених осіб для здійснення головної своєї мети – реалізації широкого громадського руху за євроатлантичний поступ України. Не викликає сумнівів, що сьогодні існують добрі можливості для проведення практичних кроків у розвитку співпраці з НАТО і всі ми зацікавлені не лише у проголошенні цієї мети, а і в її реальному досягненні та здійсненні.

*Олег Кокшинський,
заступник голови Громадської ліги Україна-НАТО,
віце-президент Атлантичної ради України*

ПОРЯДОК ДЕННИЙ 8-ОЇ АСАМБЛЕЇ ГРОМАДСЬКОЇ ЛІГИ УКРАЇНА-НАТО В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ЕТАПУ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З АЛЬЯНСОМ: ДОСВІД, ОСОБЛИВОСТІ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Шановні учасники і гості Асамблеї!

Вже в восьме представники Громадської ліги Україна-НАТО збираються на свій щорічний форум для того, щоб підвести підсумки року, що завершується та визначити плани на наступний рік. Але, головною була і залишається відповідність формату, який пов'язаний з безпосередньою участю громадськості як партнера державних установ і НАТО в підготовці і реалізації Цільових Планів Україна-НАТО (з 2009 - Річних Національних Програм). Цей особливий і необхідний формат і був започаткований на Першій Асамблеї у 2003 році за участі українських високопосадовців, генсека НАТО лорда Робертсона та представників більше 30-ті неурядових організацій, які підписали Декларацію про утворення Громадської ліги і прийняли першу Громадську Стратегію щодо сприяння інтеграції України до НАТО.

Як кожна подія є неповторною і кожна Асамблея Ліги, також, має певні особливості і відмінності. В 2011 році, йдеться, перед усім, про дещо інший формат не тільки відносин України з НАТО, але ролі і форм співпраці неурядових організацій в системі координації державних інституцій, які опікуються питаннями співробітництва з Альянсом. Після відмови від інтеграції, більшість з них, на центральному і регіональному рівні, були ліквідовані (а з ними втрачена і значна кількість досвідчених фахівців). А накопичені протягом багатьох років форми і можливості співпраці державних установ з неурядовими організаціями на визначеній регулярній основі, на жаль, не використовуються. В новоутворених українських координаційних структурах, перш за все, Комісії з питань партнерства Україна-НАТО, Робочих групах, системі національних координаторів, ці можливості і експертний потенціал, їх участь в підготовці пропозицій і моніторингу Річних Національних Програм, залучення громадських експертів у відповідності до Указів Президента України щодо продовження конструктивного співробітництва, зокрема, діяльності Комісії, ще і досі не визначені і не враховані. Не використовуються з цією метою і можливості щодо громадських консультацій і контролю з боку утворених Громадських Рад при відповідних державних установах і виконавчих місцевих структурах. Завершується в 2011 році і ініційована, в свій час, прем'єр-міністром В.Януковичем Державна програма інформування громадськості з питань євроатлантичного співробітництва, яка хоч і не була забезпечена необхідними ресурсами, але сприяла певній координації і більш цільоспрямованій діяльності влади на всіх рівнях з цих питань. Зі зміною мети співробітництва, влада, відповідно до РНП, перебирає на себе і необхідне інформаційне і забезпечення і просвітницьку діяльність щодо співробітництва України з НАТО. Сприяти цьому і має координація зусиль влади з зацікавленими громадськими організаціями та міжнародними партнерами, яка вже здійснюється в рамках спільних заходів РНП структурами сектора безпеки та неурядовими організаціями, зокрема, Міністерством Оборони України, Службою безпеки України та Громадською лігою Україна-НАТО. Значний досвід співпраці з питань поглиблення розуміння проблем сучасної безпеки мають освітні та навчальні заклади, які залу-

чають і враховують міжнародний досвід і можливості. На це має і бути направлена ініціатива Ліги щодо запровадження спеціальної Комунікаційної стратегії.

Свій особливий вимір має і порядок денний Асамблеї, який акцентує увагу на спільному шляху і НАТО і України к демократії і культурі безпеки. Власно само ці поняття визначають сучасне розуміння справедливого, стабільного і безпечного світу, де як зазначив Президент України В.Янукович під час зустрічі на 66-ой сесії ООН в Нью-Йорку 23 вересня 2011 р. з генсеком НАТО А.Ф.Расмуссеном «і Україна і НАТО поділяють повагу до принципів Демократії і Верховенства права». З урахуванням зростання уваги до ролі структур сектора безпеки і в суспільстві представляється доцільним обговорити правові і практичні питання їх діяльності з урахуванням міжнародних стандартів і досвіду країн членів НАТО-ЄС. Не менш актуальним є і розуміння як в суспільстві так і у влади на містах природи нашого сучасного співробітництва з НАТО, яке продовжується і досить ефективно, порівняно з попередниками, а по кількісним показникам їх навіть опереджає. На жаль відчувається брак такого розуміння, більше того, складається враження, що багато хто у владі і в суспільстві, зокрема серед освітян сприйняли дещо спотворений меседж щодо сучасних відносин з Альянсом. Створюється враження, що дехто можливо вважає, що НАТО, якщо і не визнана загрозою, то вже точно не є стратегічним партнером України. Про це свідчать, зокрема, неучасть більшості губернаторів в інформаційному візиті до її штаб-квартири, який мав відбутися відповідно затверджених Президентом і Урядом РНП у 2011 році, а також, суттєве зниження активної участі освітян в заходах, присвяченим проблемам безпеки(зокрема, не стільки про НАТО). Тому відповідним меседжем і має стати започатковане, за ініціативою Ліги, в РНП -2011, щорічний День євроатлантичного партнерства, який за участі представників влади, громадськості і країн-членів НАТО і має сприяти поглибленню обізнаності про що співробітництво України з НАТО сьогодні. Але найбільше цієї меті має сприяти розробка і обговорення на Асамблеї Комунікаційної стратегії щодо інформаційного і просвітницького забезпечення реалізації заходів РНП.

І саме виконання РНП, яка за відсутності схваленою Парламентом Урядової програми необхідних реформ містить міжнародні зобов'язання України щодо їх втілення і сприяє розумінню того, що сьогодні сутність і євроатлантичного партнерства і європейської інтеграції України полягає саме в їх успішності, зокрема, забезпеченні демократії і верховенства права(тобто, відповідного судочинства, виборчого законодавства та гарантованих прав людини, подолання корупції дійсно європейського зразка).

Сприяє деполітизації і більш обізнаному підходу громадян і має за мету увага, яку пропонується присвятити на Асамблеї саме практичному виміру сучасного етапу співробітництва України з НАТО, зокрема, втіленню РНП. На жаль амбіційність задекларованих РНП завдань, не завжди забезпечується відповідними заходами, хоча кількість їх є приємно вражаючою(однак їх змістовність для дійсно системних перетворень та моніторинг виконання залишаються питаннями до яких ще мають і більш активно долучитися неурядові організації). Це пов'язано і з тим, що як зазначають і високопосадовці Альянсу, вперше в його історії, країна, яка прагне досягнути відповідності стандартам НАТО, відмовилась від можливості набуття членства, власно яке і є метою виконання відповідної програми. З іншого боку, як вже засвідчила двічі історія відносин Україна-НАТО(як і ЄС) відмова від цієї амбіційної мети, пов'язана саме з небажанням здійснювати ці внутрішні реформи і зобов'язання відповідати європейським стандартам, які власно і є сутністю інтеграції і до НАТО і до ЄС. І саме такий амбіційний підхід до співробітництва пропонується обговорити на Асамблеї. Зокрема, чи ні демонструє прагматичне партнерство відступ назад до звичайного співробітництва, яке не обов'язково базується на спільних цінностях і прагненнях (саме це, власно і відрізняло відносини з НАТО –України і Росії в попередній період. І чи сприяє відмова від вступу до НАТО, насправді, покращенню наших стратегічних і більш рівноправних відносин з РФ, які переваги, можливості і виклики, якщо є містить їх новий формат?

Але найбільше особливість 2011, і власно, наступного років, пов'язана з визначними ювілейними подіями і пам'ятними датами, які визначають розвиток і здобутки відносин України з НАТО. Йдеться про 20 –річчя започаткування контактів в 1991 році і їх формалізацію, пов'язану з приєднанням України до Ради Північноатлантичної співпраці(РПАС) 10 березня 1992 р. та 15 –річчя Партнерства України з НАТО, яке включає парафування Хартії про особливе партнерство в м. Сінтра(Португалія)та її підписання на Мадридському саміті НАТО 9 липня 1997 року так і участь в якості співзасновника в створенні Ради Євроатлантичного партнерства(РЕАП) 30 травня 1997

року. А підписаний того ж дня, майже «в пакеті» великий базовий Договір про дружбу і співробітництво з Російською Федерацією свідчить про дійсний прорив і в відносинах з РФ, який відбувся саме в контексті визначених в ці дні спільних стратегічних відносин в цьому «трикутнику». Пропонується підготувати і відповідну Заяву Асамблеї з питань відзначення разом з державними установами і країнами – членами НАТО зазначених пам'ятних подій. Але в щедрому на ювілейні події наступному році є і більш наближені в часі події, зокрема, пов'язані з запрошенням до НАТО на Празькому Саміті у 2002 році 7 країн ЦСЄ (а за місяць потому і до ЄС навіть 10 країн), досвід інтеграції яких, як і, власно, зв'язок цих процесів, залишається і сьогодні актуальним для України. Для якої, саме з Празького Саміту почалось запрошення до виконання з 2003 року, Плану дій/Цільового плану Україна-НАТО, які за структурою і змістом, мали за мету наблизити її до Плану дій щодо членства(ПДЧ). І ще одна пам'ятна дата, пов'язана з роллю особистостей, які «відкрили», започаткували і розвинули співробітництво, саме з НАТО для ЦСЄ і України, зокрема-перший візит до Києва(і Москви) генсека НАТО Манфреда Вернера, який 22-23 січня 1992 року, офіційно запросив Україну приєднатися до РПАС. Не випадково, що вдячні представники 6 угорських політичних партій створили Фонд його імені(який, зокрема організує щорічні заходи, присвячені і Україні), а в Болгарії, на його честь побудований монумент, названі площа, уліця.. Але він був серед перших, хто прийняв виклики нових загроз в Європі, вперше в історії Альянсу сприяв його залученню до запобігання суто військового сценарію розвитку подій в Словенії, Македонії, Боснії і Герцеговини. Хворий на рак, він до останньої хвилини виконував свої обов'язки, спромігшись сприяти у 1995 році призупиненню розвитку подій в колишній Югославії, щоб не повторилася Сребреница, де одночасно жертвами національно – релігійної ворожнечі стали біля 8 тисяч мусульман. Це був виклик і попередження, які не всіма були почуті і продовжилися «етнічними чистками» в Косово.

Заслуговують на увагу і інші особистості, які доклали зусиль для побудови вільної, об'єднаної Європи, в якій панує мир і добробут і розвитку двосторонніх відносин.

Тобто, існує декілька пам'ятних дат (подій) у відносинах України з НАТО, які є важливим приводом до особливої підвищеної уваги, дослідження і вивчення з метою кращого їх розуміння і врахування в поточній, перш за все, реформаційній внутрішній політиці, яка спрямована на наближення до задекларованих європейських стандартів. Ми маємо, майже вперше, можливість надати аргументовану відповідь на питання: а що практично надало Україні, її пересічним громадянам співробітництво з НАТО? І саме зазначені ювілейні дати мають продемонструвати багатомірність і різноманітність та сприяти розумінню того, чому ця співпраця почалася відразу після здобуття Незалежності, коли було важко достукатися до інших інституцій, таких як ОБСЄ, або отримати дипломатичне визнання навіть країн сусідів до результатів Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року? І чому, всі Президенти, парламенти і Уряди України, протягом вже 20 років, всупереч політичним протистоянням, поступово, але розвивають і посилюють співробітництво і партнерство з Альянсом? І що вже у 2002 році Україна співпрацювала з Альянсом у 23 сферах, 19 з яких були невійськовими, а сьогодні до цієї співпраці долучено майже 40 державних установ і структур, які виконують 466 заходів майже 80% невійськові. Зростає і ефективність виконання РНП, за даними МЗС України з приблизно 30% у 2009 р., 46% у 2010 р. і 91% в 2011 р. І те, що Літопис нашого співробітництва містить здебільше саме невійськові форми співпраці, які здійснюються під час надзвичайних ситуацій (зокрема, вже низки повеней в Закарпатті), знищення вибухонебезпечних та радіоактивних речовин, сприяння соціальній адаптації звільнених військовослужбовців, економічній, енергетичній, екологічній безпеці, підтримка у проведенні Євро-12, реалізації, зокрема другою, за вартістю (після РФ), програми заходів «Наука заради безпеки», складовою якої є і обміни з навчання, і наукова ресурсна допомога і підтримка проекту «Уран» з доступу до Інтернету більше 60 провідних вишів України (про що, можливо, не всім співробітникам і студентам навіть цих закладів достеменно відомо) та багато інших.. Само наповнення цього Літопису реальними справами, спілкування з учасниками різних спільних програм, їх оприлюднення і презентація і є метою спеціального інтерактивного проекту, присвяченого 20 –річчю і іншим пам'ятним датам нашого співробітництва, який також ми маємо обговорити. Створення Літопису має і важливий міжнародний вимір, який дає можливість, власно, вперше оцінити внесок як України до спільної безпеки так і Альянсу для більш успішної трансформації України, зокрема у вирішенні багатьох неокладних, іноді небезпечних проблем. Значна, але ще невідома багатьом, підтримка країн – членів НАТО українців в сфері навчання та перепідготовки військових і цивільних службовців,

серед яких 300 осіб пройшли навчання в Німеччині, 400 осіб в Канаді (на що витрачено 15 млн. канадських доларів), майже 100 в Римському коледжі НАТО, багато політиків, журналістів, вчених стали учасниками Інформаційних програм ЦІДН тощо. Маємо також дослідити і оприлюднити ці данні. Особливе значення має співпраця в галузі освіти, в рамках якої за підтримки держави і інформаційного сприяння Альянсу було видано 500 підручників і посібників, здійснюється безкоштовне поширення актуальних публікацій і матеріалів, які дають змогу поглибити розуміння з актуальних проблем безпеки, зокрема розуміння співпраці України з НАТО. Успішною інтерактивною формою з цих питань стала мережа Центрів євроатлантичного співробітництва на базі вишів ініційовані, зокрема, Інститутом трансформації суспільства, Лігою за підтримці країн – членів НАТО.

Йдеться, також, про сприяння розвитку громадянського суспільства, яке є складовою РНП і співробітництва Ліги з державними установами і міжнародними партнерами, зокрема Асоціації Атлантичного договору, в рамках якої вже здійснюється співпраця майже з 15 національними асоціаціями та участь в щорічних міжнародних заходах, серед яких Генеральні Асамблеї ААД, міжнародні конкурси для молоді «Аліанте», конференції і семінари в Португалії, Данії, Латвії, Литві, Словаччині, Туреччині, РФ, Грузії тощо.

Саме співпраця з міжнародної тематики за участі представників країн-членів НАТО, Міжнародних фондів сприяла і зростанню кількісного складу Ліги до 72 членів і створення, власно, Всеукраїнського і міжнародного громадського форуму з безпекових питань. В рамках цієї співпраці виникли і поширилися низка ініціатив, які створили власні інформаційні мережі для діалогу і спільних заходів такі як: Інформаційні стенди і пункти на базі бібліотек, мережа груп «Аліанте», учасників конкурсу для старшокласників «Безпечна Україна. Безпечна Європа. Безпечний світ», молодіжні і тематичні проекти тощо. Ми передбачили презентацію цих і інших форм діяльності на Асамблеї з метою підтримки найкращого досвіду і практик та їх врахування в зазначеній Комунікативній стратегії. Передбачається також утворення Молодіжного (студентського) форуму Ліги, який має співпрацювати з іншими молодіжними організаціями в рамках Молодіжної ААД. Одним з його завдань стане проведення конкурсу і відбору представників від України для участі в традиційному Пан-Атлантичному студентському саміті паралельно з самітом НАТО в Чикаго в травні 2012 р. та інших міжнародних заходах. З метою розширення бази співробітництва з Лігою інших провідних неурядових організацій, в рамках Асамблеї, відбудеться і перше засідання Комітету з питань євроатлантичного партнерства України з НАТО Громадської ради при МЗС України.

Тобто, порядок денний 8-ої Асамблеї Громадської ліги Україна – НАТО є не тільки амбіційним, але і спирається на потужний досвід і ресурси її членів.

Її напрацювання і рішення мають визначити і запропонувати для членів Ліги і громадських організацій оновлену змістовну і ефективну програму дій, яка має врахувати можливості співробітництва як з владою так і з міжнародними партнерами.

*Олег Соскін
доктор економічних наук, професор,
директор Інституту трансформації суспільства,
заступник голови Громадської ліги Україна-НАТО*

МОДЕЛЬ СТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОГО ПАРТНЕРСТВА В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Розробник Моделі – Інститут трансформації суспільства

Починаючи з 2000 року, Інститут трансформації суспільства (ІТС) здійснює комплексний аналіз питань європейською та євроатлантичної інтеграції України. Одним із результатів кропіткої діяльності ІТС стала розробка теоретичної моделі та практичного механізму створення і діяльності регіональних центрів європейського та євроатлантичного партнерства (ЦЄАП), що мають інформаційно-просвітницький характер діяльності та вертикально-горизонтальну структуру. Модель, розроблена ІТС, спирається на досвід держав – членів НАТО останніх трьох хвиль розширення і не має аналогів у вітчизняній практиці. У 2006 році Інститут трансформації суспільства приступив до практичної реалізації проекту з формування центрів євроатлантичної інтеграції в регіонах України. Одним із перших розпочав роботу Навчально-науковий центр з європейської та євроатлантичної інтеграції України у Миколаєві (жовтень 2006 року). Слід зазначити, що до цього періоду в Україні був створений лише один центр у Донецьку – Науково-інформаційний Центр міжнародної безпеки та євроатлантичної співпраці при Донецькому національному університеті. Він почав функціонувати у жовтні 2005 р. за підтримки Організації Північноатлантичного договору і Центру інформації та документації НАТО в Києві.

У 2008 році Інститут трансформації суспільства був готовий до масового створення регіональних ЦЄАП. Ця ідея була підтримана Міністерством закордонних справ України, Міністерством освіти та науки України, Національним центром з питань євроатлантичної інтеграції України, Центром документації та інформації НАТО в Україні, рядом посольств країн – членів НАТО.

Наразі за моделлю ІТС вже створені та діють 17 регіональних Центрів європейського та євроатлантичного партнерства, а саме: Вінницький, Волинський, Житомирський, Кіровоградський, Львівський, Миколаївський, Одеський, Полтавський, Рівненський, Сумський, Тернопільський, Херсонський, Хмельницький, Черкаський, Чернігівський, Кам'янець-Подільський, Білоцерківський регіональні центри європейської та євроатлантичної інтеграції. У процесі формування знаходяться Запорізький, Луганський ЦЄАП. Відкриття Центрів європейського та євроатлантичного партнерства планується в усіх регіонах України.

Основною місією регіональних центрів європейського та євроатлантичного партнерства в Україні є науково-методичне та методологічне сприяння підвищенню свідомої підтримки суспільством, насамперед регіональною громадськістю, вступу України до ЄС та НАТО через просвітницьку діяльність та інформування громадян з питань європейської та євроатлантичної інтеграції в областях України та активне залучення до їх діяльності органів місцевого самоврядування, вищих навчальних і загальноосвітніх закладів, громадських організацій.

З огляду на це визначено й *мету діяльності* регіональних центрів європейського та євроатлантичного партнерства в Україні:

1. Створити можливості для отримання регіональною громадськістю об'єктивної, неупередженої інформації про основні засади євроатлантичної та європейської моделі розвитку; переваги приєднання України до Європейського Союзу та Північноатлантичного альянсу.

2. Сформувані умови для проведення відкритих дискусій на різних рівнях (загальноосвітні школи, ВНЗ, підприємства, громадські організації) щодо причин створення та діяльності ЄС та НАТО, форм і напрямів їх співпраці з Україною.

3. Сприяти виробленню свідомої світоглядної позиції щодо курсу України на вступ до ЄС та НАТО серед інтелігенції, підприємців, громадськості, студентської молоді, школярів тощо.

4. Створити філіали регіональних центрів європейської та євроатлантичної інтеграції в усіх районах і містах кожної області та об'єднати їх в єдину, скоординовану й постійно діючу систему інформування регіональної громадськості про переваги європейської та євроатлантичної інтеграції та хибність стереотипів стосовно діяльності НАТО.

На центри європейської та євроатлантичної інтеграції в регіонах України покладаються такі **функції**:

- Навчальна
- Просвітницька
- Наукова
- Інформаційна
- Професійно-кадрова
- Формування системи міжнародного партнерства
- Організаційно-методична
- Видавнича
- Соціологічна
- Розвиток Інтернет-середовища
- Співпраця зі ЗМІ

Концепція створення та функціонування регіональних Центрів європейського та євроатлантичного партнерства є інтелектуальною власністю Інституту трансформації суспільства. Використання будь-яких елементів цієї концепції повинно узгоджуватися з Інститутом трансформації суспільства.

Повна інформація про Модель та діяльність Центрів європейського та євроатлантичного партнерства представлена на сайті www.uanato.info

Місія Центрів європейського та євроатлантичного партнерства:

Підготовка українських громадян до інтеграції України до європейської та євроатлантичної спільноти

Мета діяльності Центрів:

1. Створити можливості для отримання населенням регіону: об'єктивної інформації про основні засади євроатлантичної та європейської моделі розвитку знань про Північноатлантичний альянс та Європейський Союз як головні механізми євроатлантичної та європейської системи розвитку

2. Сформувані умови для проведення відкритих дискусій на різних рівнях (школи, ВНЗ, підприємства, громадські організації) щодо причин створення та діяльності НАТО та Європейського Союзу

3. Сприяти виробленню всебічної світоглядної позиції серед інтелігенції, підприємців, громадськості, студентської молоді, школярів тощо

4. Здійснення просвітницької діяльності в усіх місцевих громадах регіону

Функції Центрів європейського та євроатлантичного партнерства в Україні :

- Навчальна
- Просвітницька
- Наукова
- Інформаційна
- Професійно-кадрова
- Формування системи міжнародного партнерства
- Організаційно-методична
- Видавнича
- Соціологічна
- Розвиток Інтернет-середовища
- Співпраця зі ЗМІ

Форми роботи Центрів:**Функція: Навчальна**

Створення факультативного курсу з питань європейського та євроатлантичного партнерства для студентів вищих навчальних закладів і учнів старших класів загальноосвітніх шкіл

Формування спеціалізованих класів у загальноосвітніх школах

Організація науково-практичних та навчально-методичних заходів з питань євроатлантичної інтеграції України

Функція: Просвітницька

Надання зацікавленим особам інформації про програми ЄС та НАТО у сфері науки, стипендії, семінари та візити

Надання доступу до публікацій ЄС та НАТО (електронних та друкованих)

Надання літератури з питань євроатлантичної інтеграції, методичних посібників

Проведення літніх шкіл, олімпіад та конкурсів для молоді

Проведення відкритих дискусій на різних рівнях щодо створення та діяльності ЄС та НАТО

Функція: Наукова

Проведення зустрічей з київськими експертами

Здійснення наукових досліджень з євроатлантичної тематики

Функція: Інформаційна

Оприлюднення заяв Центру

Розміщення в місцевій пресі статей з питань європейського та євроатлантичного партнерства

Проведення пресових конференцій

Функція: Професійно-кадрова

Підготовка тренерів з питань європейського та євроатлантичного партнерства України

Функція: Формування системи міжнародного партнерства

Організація співпраці із загальноосвітніми та вищими навчальними закладами з країн-членів ЄС та НАТО, зокрема країн Вишеградської четвірки (Польща, Словаччина, Чехія, Угорщина) та Балтії (Литва, Латвія, Естонія)

Функція: Організаційно-методична

Об'єднання людей, що впливають на громадську думку і є прихильниками ідеї інтеграції України і НАТО

Функція: Видавнича

Видання газети (бюлетеня) Центру

Допомога при написанні статей, наукових та аналітичних матеріалів

Видання збірок, буклетів, листівок

Функція: Соціологічна

Вивчення громадської думки (на базі факультетів політології та соціології, а також соціологічних лабораторій) з метою виявлення причин, які гальмують формування євроатлантичного світогляду серед широких верств українського населення

Функція: Розвиток Інтернет-середовища

Надання інформаційних матеріалів про діяльність Центрів для розміщення на веб-ресурсах Інституту трансформації суспільства, сайті "Мій вибір – НАТО" (www.uanato.info) та інших сайтах

Створення (в майбутньому) власного сайту кожного Центру

Проведення он-лайн Інтернет-конференцій

Функція: Співпраця зі ЗМІ

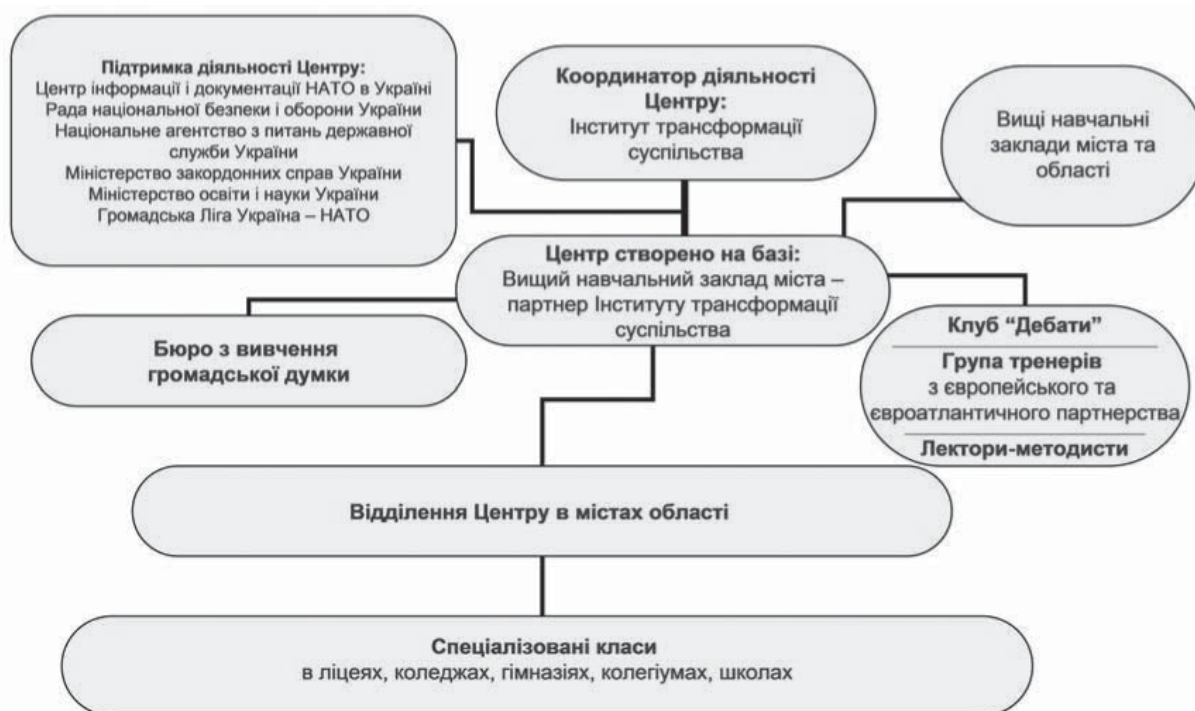
Проведення нарад, прес-конференцій для ЗМІ

Організація теледебатів з питань євроатлантичного та європейського партнерства у прямому телефірі

Започаткування окремої рубрики в місцевих мас-медіа

Інститутом трансформації суспільства створені та наразі діють 17 регіональних Центрів європейського та євроатлантичного партнерства, а саме: Вінницький, Волинський, Житомирський, Львівський, Кіровоградський, Миколаївський, Одеський, Полтавський, Рівненський, Сумський, Тернопільський, Херсонський, Хмельницький, Черкаський, Чернігівський, Кам'янець-Подільський (як філіал Хмельницького ЦЄАП), Білоцерківський.

Структура Центру європейського та євроатлантичного партнерства

Форми роботи Інституту трансформації суспільства з регіональним Центром європейського та євроатлантичного партнерства:

- ~ Формування активу Центру
- ~ Допомога в організації тренінгів, круглих столів, зустрічей з послами країн-членів ЄС та НАТО, провідними українськими експертами
- ~ Надання наукової, методичної та періодичної літератури з євроатлантичної тематики
- ~ Консультативна підтримка
- ~ Створення відділень Центру в містах області
- ~ Розміщення інформації про діяльність Центру на Інтернет-ресурсах ІТС:
www.uanato.info – веб-сайт “Мій вибір – НАТО”
www.ist.osp-ua.info – веб-сайт Інституту трансформації суспільства
www.soskin.info – веб-портал Олега Соскіна
www.osp-ua.info – інформаційно-аналітичний портал ІТС

Програма діяльності Центру європейського та євроатлантичного партнерства:

1. Сформуванню відділення ЦЄАП в містах та селищах міського типу області
2. Організувати підготовку тренерів-лекторів з питань європейського та євроатлантичного партнерства
3. Направляти групи тренерів-лекторів в усі міста та селища міського типу області з метою організації інтерактивних семінарів та відкритих дискусій за участю членів місцевих громад
4. Розробити навчальний план з євроатлантичної тематики для активістів Центру та учнів старших класів
5. Сформуванню Бюро з вивчення громадської думки
6. Провести нараду за участю керівників ОДА, райдержадміністрацій, районних рад, міських, селищних та сільських голів області з євроатлантичної тематики
7. Провести нараду за участю директорів міських, селищних та сільських шкіл області щодо формування спеціалізованих кабінетів з питань європейського та євроатлантичного партнерства
8. Створити спеціалізовані кабінети з питань європейського та євроатлантичного партнерства в міських, селищних та сільських школах області
9. Керівництво ЦЄАП повинно надіслати листи Атлантичним радам країн Балтії з пропозицією про співробітництво та обмін досвідом

10. Провести обласний конкурс „Що я знаю про ЄС та НАТО” серед учнів шкіл області

11. Висвітлювати в засобах масової інформації діяльність ЦЄАП та його відділень
Створення у ЦЄАП Бюро з вивчення громадської думки

Мета Бюро — вивчення громадської думки з питань європейського та євроатлантичного партнерства України в області

Керівник Бюро — фахівець з соціології та політології

У ЦЄАП будуть створені:

~ Клуб “Дебати”

~ Група тренерів з європейського та євроатлантичного партнерства

Центр європейського та євроатлантичного партнерства готуватиме лекторів-методистів

*Наталія Немилівська,
Директор Центру інформації та документації НАТО в Україні,
«Дзеркало тижня. Україна» №44, 02 грудня 2011*

НАВІЩО УКРАЇНА ПОТРІБНА НАТО?

7—8 грудня у штаб-квартирі НАТО в Брюсселі відбудеться засідання міністрів закордонних справ країн — членів альянсу. Серед присутніх у бельгійській столиці буде і представник України, який візьме участь у засіданні Північноатлантичної ради (ПАР) на рівні міністрів закордонних справ з країнами — не членами НАТО, контрибуторами операції Міжнародних сил сприяння безпеці Ісламської Республіки Афганістан.

Зазначена зустріч є своєчасним підґрунтям для обговорення теми відносин України з НАТО. Впевнена, що їх співпраця — обопільно вигідна. Мені здається, нам слід почати змінювати своє «лінійне мислення» на вміння думати ширше, коли йдеться про безпеку. Дедалі частіше загрози міжнародній безпеці мають невійськовий характер, що набуло рис чіткої тенденції. Іншою очевидною тенденцією є те, що сучасні виклики змінюються за характером і масштабом. Радикалізм і тероризм, держави, котрі зазнали кризи, кіберзагрози, піратство у відкритому морі, природні та техногенні катастрофи потребують спільного реагування. За таких обставин жодна держава чи організація не спроможна відповідати на них за принципом «самі впораємося».

НАТО включила цей підхід до своєї Стратегічної концепції, ухваленої торік, визначивши три основні завдання для альянсу на майбутнє: колективна оборона, врегулювання криз і безпека на основі співпраці. Третє завдання передбачає партнерство з країнами та організаціями. Партнерство становить частину цього вектора безпеки на основі кооперації. НАТО вважає, що найкраща відповідь на сучасні глобальні загрози — скоординована відповідь. Якщо перефразувати слова генерального секретаря альянсу, реальна безпека — це спільна безпека, яку спільно розробляють, спільно розбудовують і спільно підтримують. Співпраця між Україною і НАТО добре вписується в загальні рамки розбудови безпеки у світі, в якому загрози й виклики потребують спільної і об'єднаної відповіді.

Отже, якщо подивитися на наші відносини з більш широкої перспективи, стає очевидно, чому НАТО і Україна корисні одна для одної і в чому полягає додаткова цінність їхніх відносин для регіону.

Рівень співпраці України з альянсом залишається високим, і мені здається, що український

уряд націлений на досягнення практичних результатів. Хоча риторика й змінилася, практичні дії набули більшого наповнення, особливо у сфері відносин між військовими. Нинішнього року було проведено дванадцять спільних військових навчань, що, з одного боку, вражає, а з іншого — є логічним кроком у практичній співпраці. Військовим потрібно тренуватися, щоб бути готовими «служити і захищати». Спільні навчання посилюють оперативну сумісність української армії з військами країн НАТО і підвищують її боєздатність та бойову готовність.

Однак хотіла б нагадати, що відносини з Україною ґрунтуються не лише на технічній співпраці, а й на спільних цінностях. І тут неможливо перебільшити значення Річної національної програми (РНП), що є головним практичним інструментом далекосяжних реформ, зокрема в таких галузях, як економіка і юриспруденція.

Гадаю, слід чітко вказати, що РНП — не спільний документ діяльності НАТО і України чи їх співпраці. Це передусім український документ — написаний Україною і для України, з широким спектром цілей та реформ, які Україна прагне здійснити. НАТО і члени альянсу готові надати підтримку вашій країні в досягненні цих цілей, і саме тому РНП така важлива. Це та дорожня карта, яка допомагає нам підтримувати Україну в досягненні її мети. Наша роль полягає не в моніторингу за її виконанням, а в наданні Україні підтримки.

Як людина, що працює з інструментами так званої «м'якої сили», я також бачу великий потенціал Річної національної програми як засобу комунікації для України. Українське керівництво може використовувати РНП для пояснення реформ і здобутків, отриманих у процесі виконання програми. РНП може допомогти українському суспільству розібратися в тому, що НАТО і Україна роблять разом, і дізнатися про досягнення їхньої співпраці. Цей інструмент можна використовувати одночасно для досягнення двох цілей — здійснення реформ та інформування про них суспільства.

Сьогодні головний напрям відносин між Україною і НАТО — практична співпраця у сферах спільного зацікавлення та взаємної вигоди. Є багато сфер, у яких ведеться така практична співпраця, але обсяг відкритої для громадськості інформації про її аспекти досить обмежений.

Інформація про відносини між Україною і НАТО переважно зосереджена на місіях та операціях, оперативній сумісності. Це важливі галузі співпраці, і вони залишаються пріоритетними. Проте розглядати відносини у виключно військовій площині було б помилкою, і це б не відбивало реального масштабу та глибини наших відносин. Тому більша кількість інформації й, відповідно, ширша обізнаність про всі сфери, в яких співпрацюють Північноатлантичний альянс і Україна, піде на користь обом сторонам.

Для ілюстрації справжнього розмаїття та практичного впливу цих відносин хотіла б навести два приклади. Тим часом як Україна продовжує скорочення і реформування своїх збройних сил, багато українських військовослужбовців звільняються в запас. Уже більше десятка років НАТО разом із країнами — членами альянсу допомагає полегшити соціальні наслідки скорочення армії, фінансуючи курси з перепідготовки військовиків у багатьох українських містах.

Станом на 2010 рік близько п'яти тисяч колишніх українських військовослужбовців мали змогу адаптуватися до цивільного життя, отримавши новий старт. Більшість випускників курсів — майже 70% — змогли успішно працевлаштуватися протягом перших шести місяців по закінченні навчання. На мою думку, це хороший результат. Курси допомогли їм покращити знання іноземних мов (англійської, німецької, французької та італійської) і отримати професійні та менеджерські навички у багатьох сферах, зокрема в сільському господарстві, готельному і туристичному бізнесі, приватній безпеці, рекламі, видавничій справі та цивільному судноплавстві. Багато випускників розпочинають свій власний бізнес або обіймають керівні посади у приватному секторі. Це приклад програми, яка допомагає змінити життя, приносить додану вартість економіці України і зміцнює її безпеку, оскільки економічне процвітання та безпека, загалом, взаємопов'язані.

Також дуже плідна співпраця проводиться з українськими науковцями в рамках програми альянсу «Наука заради миру і безпеки». Зазначена програма — унікальний інструмент, який сприяє співпраці між НАТО і партнерами у сфері цивільної науки. Цей інструмент продемонстрував свою високу ефективність як засіб ведення міжнародного діалогу і наукового співробітництва.

Прикладом співпраці між НАТО та її партнерами, на мою думку, є ініціатива об'єднати зусилля України і Білорусі у рамках проекту, що допомагає обом країнам подолати ризик повеней у басейні річки Прип'ять. Повені поблизу спільного кордону цих держав можуть мати руйнівний вплив на економіку обох країн. Більше того, радіоактивно забруднені осади і атомні електростанції в басейні річки Прип'ять становлять додатковий ризик для здоров'я людей та довкілля. Зважаючи

на ці загрози безпеці, обидві країни об'єдналися в рамках проекту з моніторингу, моделювання та прогнозування повеней, який став національним пріоритетом.

Щоб удосконалити моніторинг повеней, отримуючи дані в реальному часі, обидві країни почали встановлювати з допомогою НАТО систему станцій автоматичного стеження. Раніше моніторинг басейну річки проводився вручну, тому відзначався повільністю й неточністю. Він не завжди був достатньо оперативний, аби надавати своєчасні повідомлення, отож не допомагав передбачати повені. У рамках проекту планується встановити сім автоматичних станцій, які буде підключено до мережі до кінця 2012 року. НАТО надала «стартовий капітал» для того, щоби перші станції стали реальністю.

До вищепереліченого додамо нові проекти та сфери, в яких НАТО і Україна вирішили співпрацювати. Це, зокрема, проведення регулярних консультацій із питань кібербезпеки, енергетичної безпеки, боротьби з тероризмом та розповсюдженням зброї масового знищення, а також нещодавнє рішення про початок проекту з розчищення радіоактивних матеріалів, які залишилися з радянських часів на ряді військових об'єктів, не кажучи вже про згоду альянсу допомогти вашій країні підготуватися до європейського футбольного чемпіонату у сфері планування на випадок виникнення надзвичайних ситуацій. Усе це дозволяє отримати різноманітну та достовірну картину глибоких і міцних відносин, які підтримують Організація Північноатлантичного договору і Україна.

Згадані менш відомі аспекти альянсу та співпраці між Україною і НАТО, на мою думку, мають стати більш видимими для ока громадськості. Це не тільки сприятиме кращому розумінню діяльності НАТО і наших відносин, а й допоможе змінити усталені погляди, розвіяти застарілі міфи та стереотипи, які все ще живі в українському суспільстві.

*Вадим Гречанинов,
генерал-майор, президент Атлантичної ради України,
кандидат військових наук, доцент*

ОСВОЕНИЕ УКРАИНОЙ ПОЛИТИЧЕСКИХ ДЕМОКРАТИЧЕСКИХ ПРИНЦИПОВ В ОБЛАСТИ БЕЗОПАСНОСТИ

На протяжении двух прошедших десятилетий мир не может привыкнуть к непоследовательной, с явной маргинальной хитрецей, украинской политике. Меняется украинская власть, а методы политической двойственности остаются. Власть «строит» себя и свое окружение, забывая о том, что ее имидж – это имидж страны, а здесь ничего пока не «строится». На государство Украина надо работать, подобно соседу - государственному лидеру Владимиру Путину, у нас это еще не получается.

Сегодня речь идет о возможности или невозможности подписания Украиной с Европейским Союзом Соглашения об ассоциации (СА). Этот шаг в Европе рассматривается, как историческое событие, как верный шаг молодого демократического государства. Сохраняются ли эти ожидания во властных украинских кругах, демократическая украинская общественность сомневается.

А, ведь Украина, по уровню достижений в демократических началах уже вышла из детского возраста еще в 2004 году, после Майдана. И мы тогда с надеждами говорили об определенном уровне **культуры безопасности**, который достигла Украина. Сегодня возвращаемся к этому понятию, воспользовавшись опытом стран НАТО.

Прежде, считаем необходимым, обратиться к обоснованию **Сектора безопасности Украины**, действия которого, по европейским стандартам, содействуют поддержанию культуры безопасности в стране.

В наши дни эта проблема является актуальной и в связи с разработкой стратегических документов – новой редакции Стратегии национальной безопасности и Военной доктрины Украины, а также принятием очередной, на следующий год Годичной национальной программы Украина – НАТО - 2012 (ГНП - 2012).

Конечно, следует представлять, что реальная причина усиления внимания к Сектору безопасности связана с тем, что в новом мире угрозы и риски национальной и международной безопасности расширились. Продолжающееся увеличение числа стран, стремящихся к обладанию ядерным оружием, а также возможности его иметь в распоряжении даже террористических групп, потенциально становится наиболее опасной угрозой в сфере безопасности.

В результате, наряду с международными рисками и угрозами, общества и государства пришли к выводу, что необходимо обеспечить и чувствовать безопасность не только в традиционных территориальных границах от внешней опасности, но также и как безопасность общества, социальных групп, семьи и личности (индивидуума) в государстве.

Другими словами, национальная безопасность сегодня не может быть достигнута и оценена, если государство не способно гарантировать безопасности граждан и их частной собственности.

Тогда, в контексте уменьшения в мире числа крупных войн и военных конфликтов между государствами, общества и населения все более и более воспринимают, как главные угрозы их безопасности: организованную преступность, торговлю наркотиками и людьми, экономические угрозы и даже появление элементов кибервойны.

Таким образом, в новых условиях обеспечения безопасности, общество должно выработать свою собственную культуру безопасности, чем достигнуть достаточного уровня национальной безопасности, как национальный приоритет, без которого не возможно достигнуть национальных интересов и приоритетов в области гражданских и просто человеческих прав.

Расширение спектра угроз и опасностей для современного общества и приобретение международного опыта в Украине свидетельствуют о том, что функции обеспечения национальной безопасности не должны быть сконцентрированы исключительно в военной сфере. Сегодня обеспечение национальной безопасности должно рассматриваться как сложный многокомпонентный процесс, который требует участия многочисленных органов и ведомств.

При этом государство должно выполнять основные функции, гарантирующие достаточную степень национальной безопасности. Это, во-первых, внешние политические и чисто оборонительные, с военной точки зрения, территориальные гарантии. Это информационная поддержка, обеспечение общественного порядка и многое другое. Это управление и контроль, относительно процесса гарантии необходимого уровня национальной безопасности: парламентский, правительственный и общественный.

Обратимся к определению сектора безопасности Украины. Укажем, что в странах Варшавского договора функции гарантии Национальной безопасности возлагались на министерства обороны. В новом подходе к обеспечению национальной безопасности многое изменилось радикально. Так, в новых условиях концепция национальной безопасности не может уже определяться исключительно военными мощностями. Национальная безопасность, например, в законе 2003 года «Об основах национальной безопасности Украины» определена не только военными, но также и социальными, политическими, экономическими, научно-техническими, экологическими и другими слагаемыми. Исходя из этого, обеспечение национальной безопасности может быть достигнуто только через разные действия, выполненные многочисленными учреждениями и ведомствами. В европейских странах это достигается в рамках государственной структуры сектора безопасности, где различные ведомства исполняют свои функции в близком сотрудничестве и координации под строгим демократическим, политическим и гражданским контролем.

В результате, сектор безопасности Украины может включать правительственные ведомства и учреждения, которые будут уполномочены использовать или заказывать использование силы, защищать национальную независимость и территориальную целостность, защищать жизни и собственность граждан, и гарантировать правило общественного порядка в стране. Этот сектор также должен включать гражданские учреждения, ответственные за управление и контроль исполнения. Исходя из состава таких задач, *сектор безопасности в таком государстве как Украина, может включать: дипломатические службы, вооруженные силы, службу безопасности, внутренние войска, милицию, силы МЧС, таможенную, судебную систему, оборонную промышленность и другие.*

Понятно, что украинская законодательная база должна регулировать вопросы национальной безопасности страны. Однако, здесь во многих направлениях еще не выработана системность и комплексный подход.

Скажем сразу, что, к сожалению, постановка задачи в отношении деятельности и взаимозависимости структур и ведомств, составляющих сектор безопасности, и в частности по конкретным задачам, еще ни в одном известном государственном документе не обозначены.

Таким образом, термин «сектор безопасности» в официальной законодательной базе на данном этапе отсутствует. Президент Виктор Янукович высказался по этому вопросу в сентябре текущего года, как о ближайшей перспективе. В обиходе, на конференциях, в отдельных общественных изданиях термин «сектор безопасности» обсуждается, однако официально его статус не определен, не установлены возлагаемые на него задачи, не определен состав ведомств и учреждений, которые «входят» в сектор безопасности.

Видимо такая неопределенность связана еще и с тем, что в государстве до сих пор нет строгой ясности и в понятии «Военная организация». Разные законодательные акты по иному определяют это понятие: и по составу, и по задачам.

Кроме того, существуют неясности между собственно понятием Вооруженные Силы и всей военной структурой страны, которая в законах Украины определена, как «Вооруженные Силы Украины и другие воинские формирования». В данном случае, это, по –видимому, способствовало тому, что даже в Конституции Украины 1996 года (ст. 106, п. 17) определено, что «Президент Украины ... является Верховным Главнокомандующим Вооруженных Сил Украины...» и только «назначает на должности и увольняет с должностей высшие командование ...других формирований...», не являясь таким образом Верховным Главнокомандующим по отношению к ним.

Под «другими войсковыми формированиями» подразумевается состав силовых структур, которые должны входить в виртуальное понятие «Военная организация».

Не зная как определить обобщающим термином всю военную сферу, разработчики Закона Украины «О демократическом гражданском контроле над Военной организацией и правоохранительными органами государства» (2003 г.) – как видно из названия, вместо «и другие воинские формирования» определили часть военной сферы как «правоохранительные органы государства».

Конституция Украины указывает (п.17), что «Защита суверенитета и территориальной целостности Украины, обеспечения ее экономической и информационной безопасности является наиболее важными функциями государства, делом всего Украинского народа».

Эта же статья определяет основную функцию Вооруженных Сил, заключающуюся в том, что «Оборона Украины, защита ее суверенитета, территориальной целостности и неприкосновенности возлагается на Вооруженные Силы Украины».

Что касается вопросов «национальной безопасности» (здесь применяется в качестве синонима – «государственная безопасность», хотя, безусловно, это не одно и то же), то определено, что «Обеспечение государственной безопасности и защита государственной границы Украины возлагается на соответствующие войсковые формирования и правоохранительные органы государства»(п.17).

По отношению к индивидуальной безопасности граждан, Конституция определяет, что «Вооруженные Силы Украины и другие воинские формирования никем не могут быть использованы для ограничения прав и свобод граждан...» (п.17), что в общем и было впервые подтверждено в Украине в 2004 году, в ходе периода «оранжевой революции».

В перечисленной выше коротко терминологической неразберихе нельзя потерять рациональное зерно, то есть, все - таки определить, что такое **Сектор безопасности** в Украине. Это будет логический шаг, когда главные вызовы и угрозы национальной безопасности имеют уже не военный характер. Новые вызовы и угрозы требуют как военные, так и невоенные ресурсы, навыки, возможности и способности. В условиях новых угроз безопасности важно соблюдение функций динамического баланса между угрозами и возможностями страны.

Мы можем для обсуждений и исследовательских работ предложить следующую формулировку определения сектора безопасности для Украины.

Сектор безопасности Украины – это охваченная единой системой стратегического планирования и управления совокупность органов государственной власти, военной организации государства, специальных государственных и правоохранительных органов, соответствующих структур министерств и ведомств, оборонно – промышленного комплекса, деятельность которой находится под демократическим гражданским контролем общества и в соответствии с Конституцией и закона-

ми України *непосередньо направлена на рішення задач захисту військовими і невійськовими способами національних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці.*

Понятно, що сектор безпеки України буде включати:

Военну компоненту – Военну організацію держави, де головна складова це Воєнні Сили України;

Невійськову компоненту – більш численну і різноманітну, що потребує достатньо часу і знань для її визначення.

2. Деяльність Сектору безпеки держави в теперішній час пов'язана з **демократизацією сучасного суспільства** і необхідності професійного підходу до забезпечення безпеки. Зростає терористическа і друга протиправна діяльність, що повинно привертати увагу в Україні до проблеми забезпечення безпеки людини, а також окремих важливих державних і промислових, енергетических і атомних об'єктів. Відомо, що раніше в питаннях забезпечення внутрішньої безпеки в країні основна увага віддавалась техніческим заходам захисту, в частині на великих, а також на підприємствах ядерної енергетики. Однак досвід робіт і діяльності в передових країнах світу показав, що заходами тільки техніческого характеру досягти необхідного рівня безпеки дуже складно. Так, підвищення не тільки техніческої підготовленості, але і мотивації, з урахуванням достатньо професійного рівня персоналу, в поєднанні з готовністю використати нові техніческі засоби, повинно стати запорукою, наприклад, подальшого зміцнення безпеки важливих енергетических, хіміческих і ядерних об'єктів і відповідно загальної безпеки країни.

Події 11 вересня 2001 року в США фактически стали новим відправним моментом в розумінні загроз національній безпеці країн, коли у терористів «нового покоління», по суті, немає стримуючих факторів, які для досягнення своєї мети можуть використати будь-які доступні засоби ураження, включаючи ядерне і радіологіческе озброєння.

Напевно, і в зв'язі з цими обставинами, в світі все більш активно стали обговорювати питання про дотримання **культури безпеки**.

В провідних країнах світу ці положення пов'язують в першу чергу з збереженням в безпеці ядерних матеріалів. Культура безпеки в цьому випадку означає не тільки техніческу грамотність і професіоналізм людей, пов'язаних з експлуатацією і збереженням ядерних матеріалів, але і їх бажання слідувати встановленим нормам і процедурам, творчески і ініціативно підходити до проблем безпеки в незвичайних ситуаціях і т.д.

Звершенствование культури безпеки при цьому повинно включати і комплекс управлінческих, організаційних і інших заходів.

Нам же цікавить ситуація відносно України неядерної, але володіючої серією атомних підприємств і що потребує забезпечення їх безпеки. Питання дотримання правил культури безпеки в відношенні ядерного озброєння в наше час в світі передбачували і **зменшення числа місць зберігання і використання** в наукових дослідницьких роботах збагаченого урану, що само по собі оцінювалось як можливий потенціал для створення ядерного озброєння. Відмова України від збагаченого урану, саме говорить про те, що Україна володіє таким розумінням як дотримання правил культури безпеки в відношенні зменшення рівня ядерної небезпечності.

(Можливо ли вважати, що відмова України від ядерного озброєння в 90-і роки минулого століття – це крок, пов'язаний з проявленіем культури безпеки, думаю, так. Тому, що він понизив рівень ядерної небезпечності, то є підвищив рівень ядерної безпеки в світі).

В Україні підприємствами, на яких, в першу чергу, повинні виконуватися правила культури безпеки, відносяться атомні електростанції і дослідницькі оборонні і інші підприємства. Досвід показує, що серйозними проблемами на таких підприємствах нерідко стає недооцінка внутрішньої загрози – в свідомості людей не закладається, що їх колеги, які довгий час працювали з ними бок о бок, можуть похитити матеріали або піти на змовор з терористами.

Необхідно представляти, що поняття культури ядерної безпеки уже визнано Міжнародним Агентством по Атомній Енергетиці (МАГАТЕ) як важливий складова елемент безпеки, і тепер ведеться розробка цієї концепції. Тем часом, поняття культури ядерної безпеки продовжує обговорюватися в експертних колах. При обговоренні експерти сходяться в тому, що ефективність ядерної і атомної безпеки залежить не тільки від обладнання, структури і якості процесу управління, але поведінки і дій людей, пов'язаних з питаннями ядерної і атомної безпеки. Іншими словами, **основна ідея культури безпеки**

ности состоит в том, что уровень эффективности ее во многом зависит от мотивации, профессионализма, мировоззрения и других характеристик конкретного человека.

Что важно в этом вопросе для Украины, это то, что в эпоху международного терроризма и прозрачных границ, выработка эффективных критериев культуры безопасности поможет создавать единые эффективные стандарты в борьбе с терроризмом.

3. При рассмотрении комплекса проблем, связанных с культурой ядерной безопасности, проследовалась, скажем частная, и более предметная цель, заключающаяся в том, чтобы распространить эти подходы и на общие проблемы национальной безопасности Украины.

При этом, ситуация на «Майдане 2004», когда против митингующих людей на площадях и улицах Киева власть не решилась применить военную силу (что было абсолютно не типично для бывшего Советского Союза, да и сегодняшних некоторых государств СНГ), свидетельствовало о том, что в Украине меняется общественно-политическая обстановка, связанная с демократическими процессами подхода к человеку и его личной безопасности. Мы определяли это как ростки новой культуры безопасности украинского гражданина, основным показателем которой является то, что власть не решилась применить огнестрельное боевое оружие против возмущенного населения в условиях его протестных выступлений в мирное время (то есть не в условиях войны).

В связи с этим, оценим с позиций культуры безопасности сегодняшние действия власти: идут ли ее ключевые поступки на пользу национальной безопасности Украины.

Отказ от ядерного оружия в 1990 годы и от обогащенного урана в 2010 году – да пошли на пользу национальной безопасности.

Суд, арест и приговор Ю.Тимошенко – безусловно, не пошли на пользу обеспечения национальной безопасности, потому, что могут сорвать заключение Соглашения с ЕС об ассоциации.

Так можно оценить, в результате анализа разнообразных действий власти, с точки зрения ответственности культуре безопасности и пользы государству, любое событие и ее действие, которое в прямой постановке или косвенно влияет на национальную безопасность Украины.

Как пример. Принят в наши дни Закон Украины «О внесении изменений в Закон Украины «О Вооруженных Силах Украины» относительно применения оружия в мирное время (документ поддержали 263 народных депутата). Этим законом расширен круг случаев, когда части, подразделения и дежурные силы Вооруженных Сил Украины в мирное время имеют право применить и использовать оружие и боевую технику. Законом предусматривается, Вооруженные Силы могут привлекаться к осуществлению мер правового режима военного и чрезвычайного положения, борьбы с терроризмом и пиратством, усиления охраны государственной границы, суверенных прав Украины в ее исключительно (морской) экономической зоне, континентального шельфа Украины и его правового оформления, противодействие незаконному перевозу оружия и наркотических средств и т. д.

Как оценить этот документ с гражданских демократических позиций, с позиций соответствия культуре безопасности? Однозначно ответить сложно. С одной стороны, в мире усиливается террористическая деятельность, распространение наркотиков, незаконная миграция и т.д. Со всем этим в мирное время должен бороться сектор безопасности страны. Но он не образован как структура, хотя существуют его составляющие, в том числе и вооруженные силы. Армия и военно-морские силы наиболее организованная сила, тем более за счет участия в миротворческой деятельности и участия в многочисленных международных учениях, имеющая соответствующий опыт борьбы с указанными выше нарушениями. Принято решение военнослужащим поручить это ответственное, но не благодарное дело. Но, с другой стороны, этот закон позволяет власти применять не в условиях войны силу и боевое оружие против своего населения, которое не является вражеским по отношению к своей власти. В общем, тут остается много вопросов, на которые ответить должны специалисты права.

Выполненный анализ имел целью в условиях, предстоящих изменений в подходах к обеспечению национальной безопасности, связанных с выходом в свет для руководства Стратегии национальной безопасности и новой Военной доктрины, предложить в Украине использовать современные принципы создания и использования сектора безопасности в рамках соблюдения культуры безопасности. Связать назначение сектора безопасности со способами его действий в рамках положений культуры безопасности.

ЕВОЛЮЦІЯ ВІДНОСИН УКРАЇНА–НАТО: ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

З перших років своєї незалежності Україна стала на шлях співпраці з міжнародними організаціями безпекового спрямування, що діють на європейському і євроатлантичному просторі. Найбільш успішною воєнно-політичною організацією була і в сучасних умовах залишається Організація Північноатлантичного договору (НАТО). Історично склалось так, що співпраця з НАТО формувалась як пріоритетний напрямок в системі міжнародних зв'язків України. В динаміці пошуків власної моделі забезпечення національної безпеки в нових геополітичних умовах молода незалежна держава не могла не скористатись можливістю мати надійну опору в сфері безпеки і оборони. Тим більше, як відомо, ініціатива налагодження відносин співробітництва з постсоціалістичними країнами проявлена була з боку Альянсу з метою формування нової Європи.

20-річна історія співпраці України з НАТО може служити предметом аналізу для визначення шляхів утвердження нашої держави як суб'єкта європейської безпеки. Процес відносин України з НАТО характеризувався послідовним розвитком і поглибленням співпраці і це дає можливість розглядати його поетапно. Еволюцію відносин нашої держави з Альянсом більшість дослідників розглядають, виділяючи чотири етапи:

1. Етап становлення відносин (1991-1996 рр.).
2. Етап формування особливого партнерства (1997-2001 рр.).
3. Етап поглиблення і активізації співробітництва (2002-2004 рр.).
4. Етап інтенсифікованого діалогу між Україною і НАТО (2005-2009 рр.).

Новий етап взаємовідносин почався з 2010 року, після проголошення позаблокового статусу України.

Кожен з етапів має свої особливості з точки зору намірів, змісту і характеру двосторонніх стосунків. Ці особливості визначались підходами державного керівництва до співпраці з Брюсселем, зовнішніми та внутрішніми факторами. Враховуючи, широкий спектр взаємодії з Альянсом, що підтверджує її загальнодержавний характер, акцентуємо увагу на воєнно-політичному і безпосередньо військовому аспектах співробітництва.

На етапі становлення відносин між Україною і НАТО (1991–1996 рр.), після перших офіційних контактів і переговорів, 10 березня 1992 р. Україна приєдналася до Ради Північноатлантичного співробітництва (РПАС), яку вона розглядала як оптимальний механізм взаємодії НАТО з партнерами, а також останніх між собою. Як активний член РПАС (з 1997р.-РЄАП) Україна головними напрямками своєї діяльності у межах Ради визначила:

- політичні питання та питання, що стосуються європейської безпеки;
- консультації з політичного планування;
- економічні питання (конверсія військового виробництва, економічна безпека держав, витрати на оборону та оборонний бюджет);
- наукові та екологічні виміри військової діяльності, а також інформаційну діяльність, миротворчі операції, управління за умов надзвичайних ситуацій цивільного характеру тощо.

Співробітництво України з НАТО у військовій сфері мало на меті використання досвіду і допомоги НАТО, держав-членів і країн-партнерів Альянсу в реформуванні і розвитку ЗС України, вдосконалення механізмів соціального захисту військовослужбовців, підготовку військових контингентів і відповідної інфраструктури України для взаємодії з НАТО під час проведення спільних миротворчих, пошукових і рятувальних операцій.

Таку можливість надавала Програма “Партнерство заради миру” (ПЗМ), до якої Україна приєдналась у 1994 році. Будучи зосереджена на співпраці в оборонній галузі, вона виходить за рамки діалогу та співробітництва і спрямована на досягнення реального партнерства. У 1995 році була прийнята також Індивідуальна програма партнерства (ІПП) між Україною і НАТО, відповідно до якої конкретизувались напрямки співпраці.

По даним Міністерства оборони України на 30 березня 1997 року за три роки більше 400 військовослужбовців пройшли підготовку за кордоном, на підтримку полігонів ЗСУ у робочому ста-

ні за рахунок НАТО і США було виділено біля 3,5 млн. дол., за допомогою партнерів створені 4 лабораторії з вивчення іноземних мов.

За п'ять років співпраці були закладені основи для початку офіційних двосторонніх переговорів щодо формалізації відносин особливого партнерства між Україною та НАТО.

Співробітництво з НАТО на II-му етапі - (1997–2002 рр.) визначалось загальнодержавною стратегією в зв'язку з підписанням "Хартії про особливе партнерство між Україною і НАТО" (1997 р).

Після підписання цього важливого документу постала потреба в корегуванні Індивідуальної програми партнерства відповідно із зафіксованим статусом "особливих" відносин між Україною і НАТО. Зокрема, такий рівень відносин означав посилення політичної взаємодії між Україною та НАТО і передбачав впровадження спеціального консультативного механізму, в якості якого була заснована спільна комісія "Україна — НАТО". Для підрозділів, виділених для участі в операціях під егідою НАТО, були впроваджені спеціальні програми забезпечення взаємосумісності. Рівень особливого партнерства також вимагав приведення оперативної сторони Індивідуальної програми партнерства у відповідність з політичними цілями, задекларованими Україною в Хартії. В результаті заходи військового співробітництва України були сконцентровані на п'яти основних напрямках: 1) участь спільно з членами НАТО у миротворчих операціях; 2) розширення масштабу навчань НАТО/ПЗМ з урахуванням усіх нових місій Альянсу, зокрема, операцій з підтримання миру; 3) залучення до планування та втілення заходів ПЗМ через розташування штабних елементів партнерства у різних штабах НАТО, участь у плануванні та проведенні операцій Багатонаціональних об'єднаних оперативно-тактичних сил; 4) вдосконалення статусу національних представників по зв'язках при штаб-квартирі НАТО в рамках офіційно акредитованих при НАТО повномасштабних дипломатичних місій; 5) розширення регіональної співпраці в контексті Партнерства заради миру.

Показним по інтенсивності взаємодії України з НАТО у військовій сфері став 2000 рік. Представники Збройних Сил України взяли участь у 10-ти військових навчаннях в рамках і "в дусі" ПЗМ, три з яких "Кооператив Партнер-2000", "Щит миру-2000" і "Козацький степ-2000" відбулися на території України. При цьому широкомасштабне військово-морське навчання "Кооператив Партнер-2000" (понад 5000 осіб, до 100 одиниць техніки, до 50 одиниць кораблів, катерів та суден) стало одним з найбільших навчань в рамках Програми.

У зв'язку з започаткуванням євроатлантичної інтеграції України (2002- 2009 рр.) особливість співробітництва заключалась в тому, що важливим форматом розширення відносин між Україною і НАТО став прийнятий у листопаді 2002р. План дій Україна-НАТО структурований за п'ятьма розділами. В розділі II „Питання безпеки і оборони/військові питання” відзначалось, що „співробітництво з НАТО у військовій сфері розглядається як важливий елемент партнерства України з НАТО в цілому. Військова співпраця дозволяє втілити військові аспекти загальнополітичних цілей”. Відповідно було сформульовано 13 цілей військового співробітництва ЗС України з НАТО.

Невід'ємною складовою Плану дій Україна-НАТО став щорічний Цільовий план дій Україна-НАТО, у якому визначались конкретні заходи, спрямовані на реалізацію цілей та принципів, викладених у Плані дій Україна-НАТО. Розробка та виконання цих документів була результатом спільної праці Ради національної безпеки і оборони на чолі з Президентом України, Міністерства оборони, Міністерства закордонних справ, інших центральних органів державної влади.

Аналіз показує, що відповідно до визначених у Цільових планах пріоритетів, діяльність Збройних Сил України спрямовувалась на:

— вдосконалення національної системи оборонного планування відповідно до стандартів НАТО;

— досягнення Цілей партнерства шляхом участі у Процесі планування і оцінки сил (PARP/ППОС);

— участь сил та засобів ЗС України у операціях (навчаннях) під проводом НАТО;

— наближення законодавчої бази до правового поля країн-членів НАТО, адаптації до стандартів Альянсу та фахової підготовки у відповідних галузях;

— реалізацію пілотного проекту Україна — НАТО щодо майбутньої структури ЗС України;

— виконання Індивідуальної програми партнерства між Україною та НАТО, програм двостороннього співробітництва з країнами-членами Альянсу та інших заходів в рамках програми ПЗМ;

— створення умов для переходу до професійних Збройних Сил (розвиток контрактної складової);

Кожен рік, поряд з традиційними плановими заходами, мав свої особливості. Так, на протязі 2005 року значна увага надавалась участі Збройних Сил у програмі НАТО "Партнерство заради

миру” (ПЗМ), що передбачало, зокрема, підвищення можливостей Збройних Сил України, забезпечення сумісності військ (сил) країн-партнерів, навчання, мовної підготовки військовослужбовців та адаптації звільнених військових до цивільного життя. Із 298 запланованих Програмою заходів, близько 40% передбачали участь підрозділів Збройних Сил у багатонаціональних військових навчаннях. Майже 30% заходів у рамках ПЗМ у 2005р. були спрямовані на досягнення сумісності систем управління і зв'язку, логістики, пристосування до штабних процедур і стандартів НАТО. Решта 30% заходів стосувалися навчання військовослужбовців Збройних Сил на фахових і мовних курсах у військово-навчальних закладах країн НАТО та України.

У 2006 році Збройні Сили України приєдналися до антитерористичної операції Альянсу в Середземному морі “Активні зусилля” (Active Endeavour), Була завершена підготовка кораблів Військово-Морських Сил (фрегат “Гетьман Сагайдачний”, корвети “Луцьк”, “Тернопіль”). Це свідчило про втілення у ВМС ЗС України світових стандартів підготовки екіпажів кораблів. Було вирішено також питання щодо участі військово-транспортної авіації в операціях НАТО: в жовтні 2006р. відповідний Меморандум між Урядом України та Верховним головнокомандуванням Об'єднаних збройних сил НАТО в Європі був ратифікований Верховною Радою України.

Виконання близько 100 заходів Цільового плану Україна-НАТО на 2007р. було спрямоване на реалізацію пріоритетних завдань Державної програми розвитку Збройних Сил України: підвищення їх оперативних можливостей, вдосконалення системи управління, розвиток Об'єднаного оперативного командування; досягнення сумісності визначених підрозділів з метою забезпечення їх спроможності брати участь в операціях НАТО з підтримання миру. На протязі 2007 року Збройні Сили України брали активну участь у створенні та діяльності багатонаціональних підрозділів. Українські військовослужбовці виконували завдання в операції KFOR у складі спільного українсько-польського батальйону УКРПОЛБАТ; Генеральний штаб і командування Сухопутних військ розпочали роботу над створенням спільного українсько-польсько-литовського миротворчого підрозділу для участі в міжнародних миротворчих операціях під егідою ООН та НАТО.

Станом на кінець 2008 року, починаючи з 1997 року, Збройні Сили України взяли участь у більш ніж 100 міжнародних військових навчаннях, до яких залучалося більш ніж 25000 військовослужбовців Збройних Сил України. У 2008 році Північноатлантичною Радою була підтримана ініціатива України щодо залучення військових активів до участі в Силах реагування НАТО. До кінця 2015 року Силами негайного реагування поетапно планується досягти відповідних стандартів Сил реагування Альянсу. Водночас, окремі підрозділи Збройних Сил готувались до участі у перших ротаціях Сил реагування НАТО, починаючи з 2010 р. Прикладом цього може бути практична участь українського підрозділу РХБЗ у 15-ій ротації Сил реагування НАТО з 1 липня по 31 грудня 2010 року.

Підсумовуючи, можна констатувати, що за роки співпраці, не існувало жодного військового проекту НАТО, у якому б ЗС України не приймали участь. Це – свідчення трансформації та відкритості НАТО і нашої активності – відповідно. Хартія про особливе партнерство була і залишається основою співпраці України і НАТО. Найбільш успішними напрямками цієї співпраці можна вважати:

- участь у діяльності політичних структур НАТО;
- співробітництво з НАТО в управлінні кризовими ситуаціями;
- активна участь військових контингентів України в миротворчих операціях НАТО під егідою ООН і ОБСЄ.

Суто військове співробітництво спрямовувалося на виконання двох ключових завдань, а саме:

I. Сприяння заходам воєнної реформи в Україні, через вивчення та впровадження позитивного досвіду країн-членів Альянсу у розвиток Збройних Сил України та оборонного сектору держави.

II. Досягнення оперативної, технічної та адміністративної взаємосумісності з військовими формуваннями держав-членів Альянсу з метою ефективної взаємодії в рамках міжнародної миротворчої діяльності.

В цьому аспекті можна констатувати значні здобутки, які свідчать про достатньо високу ефективність співпраці в інтересах розвитку ЗС України. У Збройних Силах України щорічно проводилось близько 500 заходів по співпраці, які спрямовані на підтримку виконання пріоритетних завдань розвитку ЗС України. До 5000 військовослужбовців щорічно залучалися до заходів міжнародного військового співробітництва з країнами-партнерами та міжнародними організаціями – ЄС, НАТО та ООН. Підрозділи Збройних Сил України щорічно брали участь в Огляді загальної взаємосуміс-

ності в Процесі планування та оцінки сил для досягнення цілей партнерства, що забезпечувало можливість все більшої кількості підрозділів бути готовими до виконання завдань спільно з підрозділами інших держав НАТО.

Схвалено План заходів з оптимізації системи військової освіти. Виконання цих заходів наблизило рівень підготовки збройних сил та інших військових формувань до стандартів НАТО.

Для реалізації Програми обміну даними про повітряну обстановку (ОДПО) у 2009 році в структурі Повітряних Сил було створено сертифікований за стандартами НАТО операційний пункт обміну інформацією, узгоджено операційні процедури, організовано підтримку постійного зв'язку й обміну інформацією з Центром контролю та оповіщення НАТО. Розпочало роботу Бюро військової документації Україна-НАТО. У березні 2003 року створена і зареєстрована асоціація Національна науково-дослідна та освітня мережа України (UNREN), яка забезпечує інтеграцію науково-освітніх мереж України до загальноєвропейської науково-дослідної мережі GEANT. Це дозволяє науковцям України розвивати стосунки з науковими підрозділами НАТО та країн-членів Альянсу, використовувати досягнення новітніх технологій.

За роки спільної взаємовигідної співпраці з НАТО було досягнуто конкретних результатів, які позитивно вплинули безпосередньо на життєдіяльність оборонного відомства України, а також Збройних Сил. Зокрема, було забезпечено підконтрольність та підзвітність Міністра оборони України Президентові України та Верховній Раді України. Впроваджено практику призначення цивільного Міністра оборони, його заступників та начальників департаментів МО України. Збільшено питому вагу цивільного персоналу Міністерства оборони до 80%. Було започатковано щорічне видання «Білої книги України: оборонна політика України». Запроваджено практику залучення народних депутатів України, представників центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ) та місцевих органів управління до засідань Колегії МО України, сформовано Громадську раду МО України, до роботи якої залучається широка громадськість (неурядові організації, сім'ї військовослужбовців, ЦОВВ та місцеві органи управління). Створено систему оборонного планування, яка збалансувала основні пріоритети реформування та розвитку ЗС України, у тому числі у сфері короткострокового та середньострокового оборонного планування, включаючи оновлення законодавчої бази діяльності ЗС. Спільно з іноземними радниками Міністерства оборони України опрацьовано та підготовлено нову Концепцію управління персоналом у Збройних Силах України, яка враховує найкращі надбаня аналогічних концепцій країн-членів НАТО. У сфері удосконалення системи управління та підготовки військ завершено розподіл повноважень між Міністерством оборони України та Генеральним штабом Збройних Сил України.

В сучасних умовах, за висновками експертів, позитивом можна вважати, що прийняття Україною рішення про позаблоковий статус не тільки не зменшило рівня співробітництва з Альянсом, але й сприяло його інтенсифікації... У співробітництві зацікавлені і Україна, і Організація Північноатлантичного договору. Воно продовжується в усіх форматах. Україна виконує Річну національну програму співробітництва з Альянсом, парламент другий рік поспіль підтверджує рішення про допуск іноземних підрозділів на територію України для участі в міжнародних військових навчаннях, президент підписав указ «Про участь Збройних сил України в багатонаціональних військових формуваннях високої готовності», відповідно до якого наші підрозділи братимуть участь у силах реагування НАТО. Реальним залишається продовження співробітництва з НАТО з метою розвитку ЗС України відповідно до кращих світових стандартів,

Таким чином, аналіз військово-політичного співробітництва України та її збройних сил з НАТО показує, що формувалось воно як історичний процес становлення та розвитку двосторонніх відносин і пройшло ряд етапів, що мали свої особливості. Воно набуло системний характер і сприяло виконання заходів Державної програми розвитку ЗС України, досягнення оперативної взаємосумісності підрозділів ЗС України та держав-членів НАТО. Пріоритетними напрямками співробітництва в рамках особливого партнерства стали: питання оборонної політики і безпеки, обговорення основ стратегічних концепцій та воєнних доктрин, миротворча діяльність, управління кризами.

Еволюція відносин дає можливість стверджувати про позитивний характер співробітництва, взаєморозуміння і намагання діяти в інтересах міжнародної безпеки, що може бути основою розвитку стосунків на перспективу.

3 НАГОДИ 20-РІЧЧЯ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З НАТО

День євроатлантичного партнерства: з якою метою і коли?

Відповідно до Річної Національної програми на 2011 рік, затвердженої Указом Президента України 13 квітня 2011 року у розділі 1.4. «Інформування громадськості», пропонується «сприяти разом із Центром інформації та документації НАТО в Україні і контактним посольством НАТО в Україні українським неурядовим організаціям у започаткуванні проведення в Україні щорічного Дня євроатлантичного партнерства (ДЄП)».

Ініціатива щодо запровадження такого Дня і проведення спеціальних заходів, присвячених сучасній діяльності і співробітництву з НАТО, належить президенту Асоціації Атлантичного договору (ААД), голові Парламентської асамблеї НАТО, заступнику голови Комітету з питань оборони Бундестагу д-ру Карлу А. Ламерсу. За його пропозицією, яка була підтримана учасниками 55-ї Генеральної Асамблеї (ААД) в Києві 7–10 жовтня 2009 року, в усіх 42 країнах, які є членами (або асоційованими членами) ААД, мають проводитися відповідні заходи, присвячені поширенню інформації та розуміння сучасної місії, змісту і досвіду партнерства Альянсу із зазначеними країнами. Проведення ДЄП має спиратися на вже існуючий міжнародний і національний досвід організації відповідних заходів, присвячених іншим спорідненим міжнародним заходам, зокрема Дня ООН, Дня Європи і власно Дня НАТО, які мають привернути увагу суспільства до їх сучасної діяльності і участі їх країн у цих заходах.

Здійснення такої інтерактивної публічної дипломатії набуває особливого значення в сучасних умовах, коли зростає роль Альянсу у врегулюванні кризових ситуацій поза територією своєї відповідальності і відповідно посилюється значення партнерства щодо протистояння новим, більш глобальним, викликам і загрозам. До активної участі в цих заходах мають залучатися парламентарі, урядовці, представники НАТО і неурядових організацій, експерти, журналісти, молодь і студенти.

Виходячи з вищезазначеного, Громадська ліга Україна – НАТО звернулася до Міністерства закордонних справ України і Адміністрації Президента України з пропозицією запровадити в рамках виконання Річної Національної програми проведення Дня євроатлантичного партнерства і пов'язаних з ним заходів. Враховувалася і важливість здійснення експертного аналізу, і інформаційної підтримки обговорення в суспільстві задекларованого позаблокового статусу України. Йдеться і про краще розуміння визначальної безпекової і реформаційної змістовної спрямованості та неперервності майже двадцятирічного співробітництва України з НАТО.

Крім досвіду організації Інформаційних днів НАТО, Громадською лігою останніми роками було ініційовано і проведення, власно, перших Днів євроатлантичного партнерства, які відбулися на базі військових закладів у Житомирі та Національній академії оборони в Києві за участю партнерів з ААД (Чехії, країн Балтії) та Посольств країн – членів НАТО. Поширення інформації і знайомство з кращим досвідом, професійними і технічними здобутками країн-партнерів і України, конкурси і змагання роблять ці Дні пам'ятними для їх учасників.

Відзначення Дня євроатлантичного партнерства в Україні має проводитися з урахуванням національних особливостей, рівня суспільного сприйняття і історії відносин країни з НАТО. Серед інформаційних приводів можна назвати події, пов'язані з історією і діяльністю Альянсу, а саме: дата створення Альянсу – *4 квітня 1949 року*, початок співпраці України з НАТО (20 грудня 1991 року – *вступ до Ради північноатлантичного співробітництва (РПАС)*, 22–23 лютого 1992 року – *візит до Києва Генсека НАТО Манфреда Вернера*, 8 липня 1992 року – *візит до Брюсселя Президента України Леоніда Кравчука*, 10 березня 1992 року – *приєднання до РПАС*, 8 лютого 1994 року – *приєднання до ПЗМ*, 30 травня 1997 року – *заснування Ради євроатлантичного партнерства (РЄАП) та парафова Хартія про Особливе партнерство між НАТО і Україною, підписана 9 липня 1997 року*. Таким чином, День євроатлантичного партнерства надає можливість привернути увагу до цих і інших подій, з якими пов'язана історія відносин України з НАТО.

Важливим є наближеність у часі і за змістом проведення Дня Європи, який відзначається всередині травня. У цьому році День євроатлантичного партнерства логічно провести в рамках відзначен-

ня підписання базової Хартії про Особливе партнерство за участю представників влади, країн-членів і представництв Альянсу, громадськості і експертів. На виконання Річної Національної програми на 2011 рік в Україні вперше має бути визначено і започатковано щорічний День євроатлантичного партнерства та запроваджено спеціальні заходи, присвячені їй партнерству з НАТО.

Йдеться про напрями, зміст, форми, цільові групи і практичні кроки реалізації завдань, визначених у відповідному розділі Річної Національної програми – 2011 щодо інформування громадськості, а саме: «забезпечення доступності інформації про відносини конструктивного партнерства України з Організацією Північноатлантичного договору, роль Альянсу у підтриманні безпеки і стабільності в Європі та світі і вплив таких процесів на стан національної безпеки України як важливого напрямку державної політики у сфері інформування громадськості і системного впровадження елементів громадської дипломатії, проведення публічних заходів (круглі столи, семінари, дискусії, конференції тощо) із залученням широкої аудиторії, насамперед на регіональному рівні, координація діяльності державних органів і громадських організацій, розширення мережі інформаційних стендів, що створюються з використанням належної довідково-аналітичної бази, та одночасне поліпшення якості тематичних Інтернетресурсів, що є основними умовами успішної реалізації відповідної інформаційної політики».

Здійснення цієї діяльності має, зокрема у середньостроковому вимірі: забезпечити високий рівень взаємосумісності та взаєморозуміння державних органів і громадських організацій під час проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з питань конструктивного партнерства України з Альянсом на регіональному та місцевому рівнях. Серед пріоритетних завдань на поточний рік визначено: продовжити впровадження елементів громадської дипломатії в тісному співробітництві з Центром інформації та документації НАТО в Україні, Офісом зв'язку НАТО в Україні, а також контактним посольством НАТО в Україні, зокрема: проводити в Автономній Республіці Крим та областях тематичні заходи за участю представників державних органів, громадських організацій, засобів масової інформації із залученням експертів, представників держав – членів та інституцій Альянсу в Україні; сприяти разом із Центром інформації та документації НАТО в Україні і контактним посольством НАТО в Україні виданню інформаційно-аналітичної, наукової, навчальної літератури, створенню і розміщенню на українських телеканалах відеоматеріалів з актуальних питань конструктивного партнерства України з НАТО; сприяти поширенню в Україні досвіду діяльності Асоціації Атлантичного договору і Парламентської асамблеї НАТО та участі українських представників у їх роботі; продовжити реалізацію інформаційної політики з питань євроатлантичного співробітництва для представників військових формувань, правоохоронних та

інших заінтересованих державних органів України; проводити у військових навчальних закладах тематичні заходи, спрямовані на інформування про співробітництво України з Організацією Північноатлантичного договору та Європейським Союзом, а також: «посилити взаємодію між експертами з питань безпеки та громадськістю для формування свідомої громадянської позиції щодо державної політики конструктивного партнерства України з НАТО та у сфері сприяння розвитку громадянського суспільства в рамках Мережі партнерства Україна – НАТО».

Цей перелік містить практичні можливості щодо різноманітних форм і змісту проведення заходів, присвячених Дню євроатлантичного партнерства. Зокрема, постає питання розроблення відповідної комунікаційної стратегії і Плану спільних дій на виконання зазначених в Річній Національній програмі завдань. Для цього має бути якомога повно враховано власний український досвід проведення в рамках Дня євроатлантичного партнерства міжнародних щорічних конкурсів «Аліанте» і «Безпечна Україна. Безпечна Європа. Безпечний світ» для студентів і учнів старших класів навчальних закладів, а також діяльність «Євроклубів» і Центрив євроатлантичної інформації на базі навчальних закладів, дебати, тренінги, фотовиставки і публікації із зазначених питань.

Міністр оборони України Михайло Єжель та Генеральний секретар НАТО Андерс Фог Расмуссен. Засідання на рівні міністрів оборони, Штаб-квартира НАТО, Брюссель, Бельгія, 10-11 червня 2010 р.

Особливий зміст і можливості проведення Дня євроатлантичного партнерства в цьому році надає наближення двадцятої річниці співробітництва України з НАТО, яке обов'язково має бути враховано. Саме аналіз і врахування позитивного досвіду сприятиме кращому розумінню сучасних напрямів співробітництва та його подальших перспектив. Йдеться про наголос на його практичному змісті, здобутках і віддачі від співробітництва, зокрема її безпековому, невійськовому і інших нових вимірах (кібернетичному захисті, економічній та енергетичній безпеці, запобіганню повеням, проведенню Євро – 2012 тощо), істотному внеску України у зміцнення міжнародної безпеки та її багаторічній двосторонній співпраці з членами Альянсу, яка має значний реформаційний і експертний потенціал. Має бути враховано плідний досвід міжнародної інтеграції і співпраці, зокрема з країнами ЦСЄ і СНД – партнерами НАТО – і конкретний практичний вимір багаторічного партнерства.

Особлива і постійна увага має бути приділена існуючому взаємозв'язку між євроатлантичним партнерством і європейською інтеграцією України, його практичним виміром. Саме на цьому наголосив Генсек НАТО Андерс Фог Расмуссен під час візиту до Києва 24 лютого 2011 року, сказав-

ши, що «український уряд оголосив європейську інтеграцію своїм головним зовнішньополітичним пріоритетом», саме «конструктивне партнерство з НАТО справді може допомогти Україні прокласти шлях до серця Європи».

Необхідно також врахувати і партнерство в трикутнику Україна–НАТО–Росія, яке не тільки не має антиросійської спрямованості, а й навпаки, як вже засвідчила історія, сприяє їх порозумінню, більшій рівновазі, збалансованості та поступовому подальшому розвитку.

Таким чином, у сучасних складних, іноді суперечливих міжнародних і внутрішніх умовах, які впливають на здійснення міжнародної співпраці України з НАТО, проведення Дня євроатлантичного партнерства має сприяти деполітизації і стати як для членів Альянсу, так і для українського суспільства певним свідченням та підтвердженням актуальності і неперервності їх багаторічного співробітництва, її ще більшій спрямованості на практичний результат, визнанні спільних стандартів та проведенню необхідних реформ в Україні.

Проведення відповідних заходів, поширення інформації і обговорення актуальних питань міжнародних відносин за участю політиків, незалежних експертів, громадськості і міжнародних партнерів мають сприяти поглибленню розуміння в суспільстві цих, іноді суперечливих, питань і формування більш спільних інтегрованих підходів до участі країни в сучасних системах і моделях безпеки і розвитку з урахуванням існуючих можливостей і альтернатив. Проведення Дня євроатлантичного партнерства – це ще одна нагода привернути увагу державних службовців, міжнародних партнерів, представників засобів масової інформації, громадськості до підготовки, моніторингу і виконання заходів Річної Національної програми, підвищення її прозорості і ефективності.

Конструктивне партнерство: новий формат та сучасні засади розвитку співробітництва України з НАТО

Основоположними документами у відносинах України з Організацією Північноатлантичного договору є Хартія про Особливе партнерство між Україною та НАТО від 9 липня 1997 року і Декларація про її доповнення від 21 серпня 2009 року.

Співпраця у практичних сферах регулюється 30 угодами між Україною та НАТО.

У Законі України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 1 липня 2010 року зафіксовано намір України як європейської позаблокової держави продовжувати конструктивне партнерство з Організацією Північноатлантичного договору.

Готовність НАТО продовжувати та розвивати партнерство з Україною підтверджена у новій Стратегічній концепції Альянсу, прийнятій на Лісабонському саміті 19–20 листопада 2010 року.

Розвиток співробітництва України з НАТО як один із напрямів безпекової політики нашої держави спрямований на досягнення високих стандартів країн – членів Альянсу, взаємовигідну практичну взаємодію України з Альянсом у подоланні традиційних та нових викликів і загроз, а також на забезпечення належного місця і впливу України в міжнародній безпековій системі.

У рамках міжпарламентського діалогу постійна делегація Верховної Ради України бере участь у заходах Парламентської асамблеї НАТО, функціонує Міжпарламентська рада Україна – НАТО.

Координація розвитку та реалізації конструктивного партнерства

Національна координація розвитку конструктивного партнерства України з НАТО з усіх питань, які становлять взаємний інтерес, здійснюється Комісією з питань партнерства України з Організацією Північноатлантичного договору, яка створена в 1997 році відповідно до положень Хартії про Особливе партнерство.

Комісія є дорадчим органом при Президентові України та очолюється міністром закордонних справ України. За МЗС закріплено провідну роль у координації співробітництва з Альянсом. До Комісії входять п'ять національних координаторів з питань партнерства України з НАТО в таких сферах: зовнішня політика та економіка; оборонна та військові питання; ресурсне (фінансове) забезпечення; безпека; правові питання тощо.

Для розвитку практичного співробітництва під егідою КУН створено п'ять спільних робочих груп Україна – НАТО з питань військової реформи; з оборонно-технічного співробітництва; з питань економічної безпеки; з питань планування у разі надзвичайних ситуацій цивільного характеру; із співробітництва з питань науки та довкілля.

Під егідою спільної робочої групи Україна – НАТО з питань військової реформи здійснюються додаткові окремі консультації експертів з питань реформування сектора безпеки та розвідки України, а також з питань співробітництва у сфері кібернетичного захисту.

Для удосконалення національної системи координації співробітництва з Альянсом в Україні було прийнято низку документів:

– Указ Президента України № 1039/2010 від 18 листопада 2010 року «Про забезпечення продовження конструктивного партнерства України з Організацією Північноатлантичного договору» «з усіх питань, які становлять взаємний інтерес, зокрема партнерства у рамках Річних Національних програм, узгодженої реалізації заходів у цій сфері, відповідно до пунктів 3 і 28 частини першої статті 106 Конституції» та затвердження Положення про національних координаторів з питань партнерства України і Комісії з питань партнерства з НАТО.

– Укази Президента України № 265/2011 «Про внесення зміни до Положення про національних координаторів з питань партнерства України з Організацією Північноатлантичного договору» та № 266/2011 «Питання партнерства України з Організацією Північноатлантичного договору» від 3 березня 2011 року, якими з метою ефективного виконання завдань щодо продовження конструктивного партнерства України з НАТО з питань, які становлять взаємний інтерес, призначені Національні координатори та склад Комісії з питань партнерства з НАТО.

– Указ Президента України від 13 квітня 2011 року №468/2011 «Про Річну Національну програму співробітництва Україна – НАТО на 2011 рік».

Виконання Річної Національної програми співробітництва Україна – НАТО на 2011 рік сприятиме продовженню внутрішньодержавних реформ у безпековій, оборонній, економічній, правовій та інших сферах, що враховує досвід виконання відповідних програм у 2009 та 2010 роках. Ця Програма відповідає визначеним Президентом України завданням проведення широкомасштабних внутрішніх реформ, а також програмним засадам діяльності уряду України. Реалізація визначених Програмою пріоритетних завдань на поточний рік забезпечуватиметься шляхом розроблення і виконання центральними органами виконавчої влади відповідних планів заходів. Україна зацікавлена у продовженні взаємовигідного співробітництва з Організацією Північноатлантичного договору і отриманні у процесі виконання Програми консультативно-дорадчої та іншої допомоги від Альянсу та держав – членів Альянсу. Програма Україна – НАТО на 2011 рік враховує досвід виконання відповідних програм у 2009 та 2010 роках і відповідає визначеним Президентом України завданням щодо проведення широкомасштабних внутрішніх реформ, а також програмних засідань діяльності уряду України.

Одним із пріоритетних завдань Програми є продовження поглиблення співробітництва з міжнародними організаціями, зокрема щодо забезпечення участі України у засіданнях, семінарах, конференціях та інших заходах з питань боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, отриманих злочинним шляхом, або фінансування тероризму. Такі запобіжні заходи проводяться під егідою Організації Об'єднаних Націй, Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), Ради Європи, Світового банку, Міжнародного валютного фонду, Егмонтської групи підрозділів фінансової розвідки.

Серед завдань програми визначено проведення демократичних реформ й удосконалення законодавства України, зокрема прийняття законів про вибори, про державну службу, про громадські організації, про адвокатуру, а також розроблення Національної стратегії щодо запобігання та протидії корупції у 2011–2014 роках

Програма містить питання енергетичної безпеки, реформи державного управління та системи кримінальної юстиції, співробітництва з ЄС та міжнародними організаціями, боротьби з тероризмом. Окремий розділ програми присвячений оборонним та військовим питанням.

Указом Президента Кабінету Міністрів доручено розробити та затвердити у місячний строк план заходів із виконання у 2011 році Річної Національної програми.

У програмі зазначається, що Україна *продовжуватиме* реалізацію політики зі зміцнення демократії, забезпечення верховенства права, захисту прав і свобод людини, дотримання принципу здійснення державної влади на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу і судову, принципів незалежності суддів, поваги до прав національних меншин, недопущення дискримінації особи за політичними, релігійними, етнічними або іншими ознаками.

Участь України в місіях НАТО

Україна продовжує залишатися єдиною країною-партнером, що бере участь в усіх основних поточних миротворчих місіях під проводом НАТО. Українські миротворці входять до Міжнародних сил безпеки в Косові (КФОР); до Тренувальної місії НАТО в Іраку (ТМН-І); до Міжнародних сил сприяння безпеці в Афганістані (МССБ) у складі Групи з реконструкції афганської провінції Гор (у травні до Афганістану було направлено додатково чотири українських представника).

Співробітництво в реформуванні сектора безпеки і оборони, військовій та військово-технічній сферах

Продовжується реалізація спільного українсько-російського контракту з НАТО щодо перевезення вантажів 18 країн – членів Альянсу в рамках програми НАТО SALIS «Проміжне рішення проблеми стратегічних авіап перевезень».

Реалізуються програма Цільового фонду НАТО/ПЗМ з утилізації надлишкових запасів боеприпасів, легких озброєнь і стрілецької зброї та переносних зенітно-ракетних комплексів в Україні, а також програми НАТО щодо соціальної адаптації військовослужбовців, звільнених у запас, у т.ч. внаслідок реформування Збройних сил України.

Співробітництво в подоланні загроз невійськового характеру

У лютому 2010 року відбулося перше засідання Робочої підгрупи Україна – НАТО з питань кібернетичного захисту, передбачена програма дій, в рамках якої Україна отримуватиме експертну допомогу НАТО в питаннях підготовки національної стратегії протидії кібернетичним загрозам, розвитку інфраструктури кібернетичного захисту та системи реагування на кіберзагрози в Україні.

Продовжується співпраця у сферах боротьби з відмиванням «брудних» грошей, контрабандою наркотиків, зброї та незаконним переміщенням людей.

Співробітництво в сферах науки та захисту довкілля

Основні проекти України з НАТО в сфері науки та захисту довкілля на даному етапі такі:

- Очищення авіабази в м. Прилуки;
- Освоєння гранту НАТО для Української науково-освітньої телекомунікаційної мережі «УРАН»;
- Реалізація проекту «Моніторинг та передбачення ризиків паводків річки Прип'ять, яка протікає територією Республіки Білорусь та України через Чорнобильську зону»;
- Проект з розробки і створення унікального генератора рентгенівського випромінювання на основі зворотного комптоновського розсіювання в Національному науковому центрі «Харківський фізико-технічний інститут» НАН України.

Україна залишається другою, після Російської Федерації, серед країн-партнерів за кількістю проектів, що реалізуються в рамках участі в програмі НАТО «Наука заради миру та безпеки». Триває взаємодія з Євроатлантичним координаційним центром з реагування на катастрофи.

РІЧНА НАЦІОНАЛЬНА ПРОГРАММА -2011: ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

ВИТЯГ З РЕКОМЕНДАЦІЙ

комітетських слухань «Виконання Річної національної програми співробітництва Україна-НАТО на 2011 рік: досягнення і недоліки», проведених 15 листопада 2011 року

5. РНП-11 є третім за ліком такого роду інструментом двостороннього співробітництва, спрямованим на стимулювання внутрішніх реформ з метою прогресивного наближення України до тих критеріїв, які забезпечують нині високі стандарти у політичній, економічній, соціальній, безпековій та інших сферах життя держав-членів НАТО; відтак, вона мала би ставити перед собою більш амбітні цілі і завдання, ніж її попередниці. Проте порівняльний аналіз змісту цих трьох текстів не дає підстав для висновку, що РНП-11 апріорі зорієнтована на очевидний прогрес у всіх сферах реформування відносно двох інших програм, позаяк саме в низці положень РНП-11 визначені чи не найскромніші середньострокові цілі і поточні завдання; наприклад, це стосується здійснення демократичних реформ, зокрема через проведення вільних і чесних виборів, зміцнення демократичних інститутів. Так, зміцнення демократичних інститутів у середньостроковій перспективі передбачається досягти виключно шляхом продовження роботи «з удосконалення засад здійснення місцевого самоврядування з урахуванням стандартів, визначених Європейською хартією місцевого самоврядування», а в поточному році – лише через супровід у Верховній Раді України законопроектів про державну службу (п.1.1.1.2. РНП-11).

Такий змістовний «прагматизм» інших розділів РНП-11 є радше правилом, ніж винятком. Зокрема, у розділі II програми вагомим чинником нарощування результативного потенціалу цілей і завдань у сфері оборони і військових питань стало би їх визначення з урахуванням нової Стратегічної концепції НАТО. Глибшого змістовного наповнення в документі потребують політика і стратегія національної безпеки як в аспекті цілей, так і особливо пріоритетних завдань.

Натомість в РНП-11 надмірна увага приділена статичним моментам, зокрема, надто детально описуються інституційні механізми вирішення тих чи інших питань.

Слід також взяти до уваги, що, саме РНП, з огляду на відсутність чіткої, затвердженої парламентом програми реформ, містить міжнародні зобов'язання щодо їхньої практичної реалізації і має враховувати відповідні критерії, корисні міжнародні здобутки, досвід і можливості співробітництва. З іншого боку, РНП є й певним індикатором як їх послідовного здійснення, так і наявних проблем, для вирішення яких важливо і необхідно скористатися міжнародною підтримкою.

6. Брак прагматизму характерний і для плану заходів з виконання РНП-11, значна частина яких не містить потенціалу, достатнього для належного втілення в життя завдань програми. Як приклад: пріоритетне поточне завдання у царині проведення вільних і чесних виборів, а саме – внесення на розгляд Верховної Ради законопроектів щодо вдосконалення законодавства про вибори в Україні (п.1.1.1.1. РНП-11), полягає у забезпеченні діяльності відповідної робочої групи, тобто зорієнтоване не на результат, а на процес.

Організаційно-регулятивна цінність плану заходів суттєво девальвується відсутністю в ньому чітко визначених обсягів і джерел фінансування заходів з виконання РНП-11, а також повною відсутністю будь-яких часових рамок їх здійснення і, таким чином, реалізації відповідних завдань; такий формат, крім того, практично унеможливує щоквартальний контроль виконання програми. Про це свідчать і наведені далі показники виконання заходів, переважна більшість з яких ще й досі перебуває на різних етапах втілення в життя.

7. Загалом РНП-11 передбачено 466 заходів. З них, за інформацією МЗС України, за 9 місяців поточного року повністю виконано 71 захід, 7 – скасовано, термін виконання 2 заходів перенесено, 357 заходів перебувають на різних етапах виконання і мають бути реалізовані до кінця року. Разом з тим, в рамках слухань було констатовано посилення динаміки процесу реалізації зазначених завдань в останні місяці звітного року. В цілому попередньо позитивно сприйняла результати 9-місячного виконання РНП-11 група експертів НАТО на чолі з помічником Генерального секретаря НАТО, яка відвідала Київ 25-26 жовтня ц.р.

8. На позитивну оцінку заслуговує активний політичний діалог між Україною та Альянсом, який відбувається на різних рівнях, зокрема, взаємовигідне співробітництво у форматі спільних робочих груп з питань воєнної реформи, науки і захисту довкілля, з питань оборонно-технічного співробітництва, а також внесок України як контрибутора регіональної та універсальної безпеки, передусім через участь в миротворчих операціях і місіях під егідою НАТО. Суттєвого прогресу досягнуто у царині європейської інтеграції, зокрема у переговорному процесі з ЄС щодо укладення Угоди про асоціацію. Більш збалансованого характеру набули відносини України з безпосередніми сусідами. Зацікавлені українські структури успішно взаємодіють з відповідними зарубіжними партнерами в контексті забезпечення безпеки під час підготовки і проведення в Україні чемпіонату Європи з футболу у 2012 році. Відзначається прогрес у нарощуванні боездатності Об'єднаних сил швидкого реагування і Сил спеціальних операцій, а також у вирішенні ресурсних питань.

9. Водночас, виконавцям переважної більшості завдань РНП-11 ще належить докласти суттєвих зусиль для досягнення позитивного результату в реалізації відповідних заходів, стан виконання частини з яких викликає обґрунтовану стурбованість.

Відсутнє просування у забезпеченні верховенства права, в т.ч. на рівні конституційно-правового регулювання, протидія корупції залишається процесом, який ризикує ніколи не спричинитися до очікуваного результату, система державного управління далека від стандартів демократичного устрою, ефективність механізмів захисту прав людини вкрай низька, громадянське суспільство перебуває у стані глибокої стагнації, непомітною для суспільства залишається робота з інформування громадськості, скерована на досягнення політичного і громадського консенсусу стосовно конструктивного партнерства України з НАТО, гальмується відкриття філії Центру інформації та документації НАТО в м. Сімферополь.

10. Успішне виконання завдань річних національних програм співробітництва Україна-НАТО загалом і РНП-11 зокрема як інструмента здійснення тих внутрішніх трансформацій, які мають зміцнити в Україні засади суверенної, незалежної, демократичної, соціальної і правової держави, повністю відповідає як національним інтересам усієї країни, так й інтересам кожного українського громадянина. У цьому ж руслі має бути спрямована і робота з усунення зазначених недоліків, пов'язаних з невчасним виконанням запланованих заходів та їхнім наповненням реальним змістом у відповідності із задекларованими спільними принципами і стандартами.

Загалом РНП-11 передбачено 466 заходів. З них, за інформацією МЗС України, за 9 місяців поточного року повністю виконано 71 захід, 7 – скасовано, термін виконання 2 заходів перенесено, 357 заходів перебувають на різних етапах виконання і мають бути реалізовані до кінця року. Разом з тим, в рамках слухань було констатовано посилення динаміки процесу реалізації зазначених завдань в останні місяці звітного року. В цілому попередньо позитивно сприйняла результати 9-місячного виконання РНП-11 група експертів НАТО на чолі з помічником Генерального секретаря НАТО, яка відвідала Київ 25-26 жовтня ц.р.

З урахуванням обговорення учасники Слухань було рекомендовано, зокрема:

Верховній Раді України:

- започаткувати на парламентському телеканалі «Рада» інформаційні і просвітницькі програми на тему європейської інтеграції України і співробітництва Україна-НАТО;
- проводити постійні навчальні семінари для журналістів з міжнародної тематики, передусім європейської інтеграції і співробітництва України з НАТО, використовуючи при цьому можливості Європейського центру інформаційної підтримки Верховної Ради України;
- організувати за участю НАТО широкоформатний захід з питань безпеки і протидії новим викликам в 21-ому сторіччі;

Президентові України:

- використати участь Президента України в роботі наступного саміту НАТО для розширення діалогу і співпраці між Україною та Альянсом;
- ініціювати урочисте відзначення у наступному році 15-ої річниці Хартії про особливе партнерство між Україною і НАТО і 20-ої річниці приєднання України до Ради Північноатлантичного партнерства і започаткування співробітництва з Альянсом;

Кабінету Міністрів України:

- при розробленні річних національних програм і планів заходів з їх виконання забезпечити логічний взаємозв'язок між відповідними цілями, поточними завданнями і заходами, орієнтуючи їх на максимальну прогресивну динаміку і досягнення в кожному випадку конкретного результату, який можна було б легко оцінити;
- в плані заходів з виконання річних національних програм конкретизувати обсяги і джерела фінансування відповідних заходів, а також строки їх виконання;
- в інформації про стан реалізації плану заходів з виконання річних національних програм робити акцент на досягнутих результатах та їх значенні для відповідних реформ, а не статистиці заходів, в яких брали участь представники виконавців РНП;
- залучати до діяльності державних органів за відповідними структурними напрямками Комісії Україна-НАТО з питань партнерства незалежних експертів і зацікавлені неурядові організації, які мають необхідний професійний досвід, в т.ч. для вироблення найбільш ефективного формату виконання РНП (Комунікаційна стратегія або програма) та інформаційного, просвітницького і ресурсного забезпечення відповідних заходів;

Структурам громадянського суспільства, науково-дослідним установам:

- здійснювати постійний моніторинг і, за потреби, громадський вплив на владу з метою дотримання органами державної влади всіх рівнів механізмів впровадження річних національних програм співробітництва Україна-НАТО;
- проводити консультації, семінари і конференції з питань конструктивного взаємовигідного співробітництва між Україною та Альянсом;
- залучатися до підготовки проектів програмних документів з метою системного підходу до співпраці України з НАТО в політичній, оборонній, економічній, правовій, інформаційній, науковій та інших сферах;
- опрацьовувати пропозиції щодо координації заходів, здійснюваних державними органами у сфері євроатлантичної інтеграції;
- систематично інформувати громадськість про свою діяльність, стан і перспективи співробітництва України з НАТО;
- стимулювати дослідженнями і діяльністю зацікавленість громадянського суспільства з метою досягнення політичного і суспільного консенсусу стосовно конструктивного партнерства України з НАТО;
- активізувати участь в організованих державними органами влади заходах, скерованих на обговорення досягнень і недоліків річних національних програм Україна – НАТО, і проводити свої заходи за участю вітчизняних та іноземних експертів.

РІЧНА НАЦІОНАЛЬНА ПРОГРАМА співробітництва Україна – НАТО на 2011 рік

1.4. Інформування громадськості

Розвиток інформаційного простору та забезпечення доступності інформації про відносини конструктивного партнерства України з Організацією Північноатлантичного договору, роль Альянсу у підтриманні безпеки і стабільності в Європі та світі і вплив таких процесів на стан національної безпеки України є одним із важливих напрямів державної політики у сфері інформування громадськості.

Особливої актуальності набуває системне впровадження елементів громадської дипломатії, проведення публічних заходів (круглі столи, семінари, дискусії, конференції тощо) із залученням широкої аудиторії.

Проведення зазначеної роботи насамперед на регіональному рівні, координація діяльності державних органів і громадських організацій, розширення мережі інформаційних стендів, що створюються з використанням належної довідково-аналітичної бази, та одночасне поліпшення якості тематичних Інтернет-ресурсів є основними умовами успішної реалізації відповідної інформаційної політики.

Середньострокові цілі:

створити із застосуванням державних медійних засобів умови для досягнення політичного і громадянського консенсусу стосовно конструктивного партнерства України з Альянсом;

забезпечити високий рівень взаємосумісності та взаєморозуміння державних органів і громадських організацій під час проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи;

продовжити роботу з інформування громадськості з питань конструктивного партнерства України з Альянсом на регіональному та місцевому рівнях.

Пріоритетні завдання на поточний рік:

продовжити впровадження елементів громадської дипломатії в тісному співробітництві з Центром інформації та документації НАТО в Україні, Офісом зв'язку НАТО в Україні, а також контактним посольством НАТО в Україні;

у тісному співробітництві з Центром інформації та документації НАТО в Україні і контактним посольством НАТО в Україні проводити в Автономній Республіці Крим та областях тематичні заходи за участю представників державних органів, громадських організацій, засобів масової інформації із залученням експертів, представників держав – членів та інституцій Альянсу в Україні;

сприяти разом із Центром інформації та документації НАТО в Україні і контактним посольством НАТО в Україні виданню інформаційно-аналітичної, наукової, навчальної літератури, створенню і розміщенню на українських телеканалах відеоматеріалів з актуальних питань конструктивного партнерства України з НАТО;

сприяти разом із Центром інформації та документації НАТО в Україні і контактним посольством НАТО в Україні поширенню в Україні досвіду діяльності Асоціації Атлантичного договору і Парламентської асамблеї НАТО та участі українських представників у їх роботі;

сприяти разом із Центром інформації та документації НАТО в Україні і контактним посольством НАТО в Україні українським неурядовим організаціям у започаткуванні проведення в Україні щорічного Дня євроатлантичного партнерства;

продовжити разом із Центром інформації та документації НАТО в Україні і контактним посольством НАТО в Україні із залученням громадських організацій реалізацію інформаційної політики з питань євроатлантичного співробітництва для представників військових формувань, правоохоронних та інших заінтересованих державних органів України;

разом із Центром інформації та документації НАТО в Україні і контактним посольством НАТО в Україні проводити у військових навчальних закладах тематичні заходи, спрямовані на інформування про співробітництво України з Організацією Північноатлантичного договору та Європейським Союзом.

Ювілейна програма заходів з нагоди 20-річчя співробітництва Україна-НАТО, 15-річчя Хартії про особливе партнерство Україна-НАТО

Робоча назва проекту-програми: **Україна - НАТО: 20 років поглибленого співробітництва і особливого, конструктивного партнерства – важливий здобуток і запорука її незалежності та європейського розвитку та інтеграції.**

Організатори: Громадська ліга Україна-НАТО за участі ЦДН, країн-членів НАТО, міжнародних фондів, партнерів НУО.

Проект здійснює Координаційна експертна рада, до якої входять його учасники і партнери з регіонів.

Цілі проекту:

ініціювати пілотну Всеукраїнську інформаційно-аналітичну ювілейну програму заходів (утворення *міжрегіонального ланцюга Партнерства*) з подальшою перспективою офіційного відзначення і залучення до неї всіх регіонів, зацікавлених державних установ, громадських організацій, дипмісій НАТО, посольство країн - членів НАТО в Україні;

відкрити для суспільства та «оживити» літопис партнерства - щоб яскраві сторінки історії відносин України-НАТО «заговорили» - відзначення подій партнерства, почути спогади, надати факти і цифри, прізвища, зустрітися з учасниками цих подій;

долучити до відтворення, вивчення, оцінки і обговорення освітян і науковців з регіонів, де є приклади чи учасники практичної співпраці;

активізувати обговорення в суспільстві актуальних питань міжнародної і національної безпеки та партнерства України з НАТО в контексті рішень Лісабонського саміту НАТО 2010 р., сучасних внутрішніх і зовнішніх викликів, декларації позаблокового статусу України.

Показати суспільству, що у новому форматі **конструктивного партнерства - Стратегічне партнерство України з НАТО в 2010-2011 рр. - збережено, продовжено і навіть розширено** (420 позицій РНП). Тобто, Україна продовжує виконання взятих на себе міжнародних зобов'язань і є прогнозованою країною і надійним партнером:

- започаткувати *рух «дебатних» клубів* і Інтернет-форумів на базі навчальних закладів-євроатлантичних центрів, бібліотек, Євроклубів тощо;

- сприяти використанню ЗМІ, нових інформаційних технологій та інтерактивних форм залучення громадськості до участі, розуміння і обговорення цих проблем;

- сприяти зміцненню і консолідації Всеукраїнської інтелектуальної та інформаційної мережі неурядових організацій, їх спільних зусиль щодо вивчення, аналізу та презентації регіонального досвіду співробітництва з НАТО, зокрема моніторингу виконання РНП -2011, завдяки залученню до заходів проекту.

- проведення Всеукраїнського Огляду Євроатлантичних центрів, Інформаційних пунктів, наукових і студентських робіт, спеціальних публікацій, ЗМІ, створення «музеїв» історії партнерства і тематичних фотовиставок;

- проведення спеціальних Міжнародних конкурсів для студентів і учнів «Аліанте», «Безпечна Україна. Безпечна Європа. Безпечний світ» тощо;

- проведення конкретних заходів в містах, пов'язаних з реалізацію основних напрямків співробітництва з НАТО (в Києві, Харкові, Одесі, Донецьку, Криму, інших базових регіонах);

- забезпечити інформаційне супроводження заходів в ЗМІ, спеціальних програм радіо, телебаченні, відео і фільму;

- підготовка та презентація (публікація) *Ювілейного Літопису Партнерства та аналітичних матеріалів (доповіді)* щодо позитивного досвіду, який має бути врахований та сучасного стану і перспектив конструктивного партнерства з Альянсом.

Можливо, вперше дослідити і надати факти: в чому нам вже допомагає Альянс?; в чому зацікавленість НАТО до співпраці з Україною?; що ми вже спільно робимо?.

Програма можливих конкретних заходів щодо історії і розвитку співробітництва і партнерства Україна-НАТО

Проект пропонує здійснення дослідження, вивчення і поширення, історії і досвіду встановлення і розвитку відносин між Україною і НАТО, які торкаються дійсно важливих сфер безпеки і

життя країни, її громадян та поширення інформації про здобутки і сучасний стан цих відносин.

Передбачається, підготовка і проведення, в рамках спеціальної Всеукраїнської ювілейної програми, за участі міжнародних партнерів спеціалізованих і масових інтерактивних регіональних заходів, присвячених історії, основним етапам, подіям, напрямкам і формам співробітництва між Україною і Альянсом, які мають сприяти об'єднанню і порозумінню в суспільстві, тому що НАТО – це, перш за все, досягнення порозумінню і консенсусу.

Дослідження та обговорення складових етапів співробітництва з НАТО:

Мають відбутися інтерактивні заходи на регіональній базі: телемости, презентації публікацій, конкурси есе, рисунків, фото, виставки, дебати, які мають врахувати зміст наступних етапів співробітництва:

I етап- 1991-1997 рр. Становлення і розвиток поглибленого співробітництва Україна-НАТО: кроки, події, обличчя (особистості).

Зміст і окремі приклади подій: Йдеться про майже хронологічне дослідження і відновлення основних подій цього літопису партнерства, який розпочався, майже, одразу після проголошення Незалежності в 1991р.- візити Генсека Манфреда Вернера в Україну (22-23 лютого 1992 р.) та Президента Леоніда Кравчука до НАТО (8 липня 1992 р), візит Міністра закордонних справ України Анатолія Зленка до НАТО (18 вересня 1993 р.) та підписання Рамкового документу програми «Партнерство заради миру» (14-21 лютого 1995 р.); підписання Міністром оборони України Валерієм Шмаровим протоколу про співпрацю з Головою Військового комітету НАТО; Візит Президента Л.Кучми до НАТО (1 червня 1995.р), включно до візиту Генсека НАТО Хав'єре Солани до України, відкриття ЦІДН 7 травня 1997р.

Документальні матеріали, спогади, оцінки. Заходи, присвячені представникам НАТО, які започаткували і розвинули співпрацю з Україною (Манфреда Вернера, лорда Робертсона, Хав'єре Солани тощо).

Після дослідження зазначених подій, з залученням установ, діячів і учасників, з якими пов'язаний цей етап, передбачається підготовка і презентація інформаційних і аналітичних матеріалів.

II Етап 1997-2002 рр. Формування засад особливого партнерства Україна -НАТО: прорив в міжнародних відносинах та відносинах з РФ (визнання кордонів, розподіл ЧМФ, газових боргів), участь в міжнародних місіях (на Балканах) . Досвід співпраці в 23 сферах, 19-невійськових.

III етап 2002-2009 рр. Інтеграція України до НАТО: свідома декларація чи нереалізований шанс?

Дослідження та презентація результатів аналізу, механізмів здійснення євроатлантичної інтеграції, врахування міжнародного досвіду - успіхів і недоліків, проблем і уроків за свідченням учасників, експертів. Дискусійні заходи.

IV етап 2010 р. — Позаблоковий статус і конструктивне партнерство – реалії, можливості, виклики і перспективи.

Моніторинг реалізації РНП. Дискусійні заходи, підготовка і презентація аналітичні дослідження за участі експертів України, РФ, країн НАТО щодо нової євроатлантичної архітектури безпеки, ПРО, Стратегічної концепції НАТО тощо.

Практичні кроки: участь в реалізації РНП проведення заходів за участі влади, відзначення подій (Дня НАТО, запровадження Дня ЄА партнерства, Дня Хартії тощо) спільні заходи з РФ, обговорення перспектив відносин і спільних проектів на принципах Альянсу, підготовка і презентація за результатами проекту і етапу аналітичної доповіді і пропозицій в Києві, Москві, Брюсселі.

Результати: підготовка і публікація Літопису партнерства з прикладами практичної підтримки і співпраці, аналітичних матеріалів. Підготовка і презентація в Україні і в НАТО аналітичної доповіді щодо досвіду, стану і перспектив співробітництва за результатами досліджень, а також медіа програми, результатів Конкурсів на кращі публікації, відео, фотоматеріали тощо

Кульмінаційними етапами програми у 2012 році: заходи, пов'язані з відзначення 20-річчя візиту М.Вернера до України, приєднання України до Ради Північноатлантичної співпраці 10 березня 1992 року; проведенням в Україні Дня євроатлантичного партнерства (30 травня); відзначення 15-річчя Хартії про особливе партнерство Україна-НАТО (9 липня);

Звіти членів Громадської ліги Україна-НАТО у сфері інформування щодо євроатлантичного співробітництва за 2011 рік

Кримська Периця, АР Крим

Поширення інформації через щомісячні публікації в газеті «Кримське слово».

Навчально-науковий центр з європейської та євроатлантичної інтеграції України Чорноморського державного університету імені Петра Могили

Навчально-науковий центр з європейської та євроатлантичної інтеграції України, який діє при ЧДУ імені Петра Могили було створено у жовтні 2006 року.

Представники Центру проводять підготовку дипломованих магістрів державного управління із числа державних службовців і активістів громадських об'єднань Миколаївської області, а також бакалаврів із напрямів «Політологія» і «Міжнародні відносини», під час чого значна увага приділяється питанням європейської та євроатлантичної інтеграції та проблемам колективної безпеки України.

Завершується написання 3 кандидатських та 2 докторських дисертацій з проблем європейської та євроатлантичної інтеграції України.

Представниками центру у різних наукових збірниках надруковано більше 20 статей з проблематики НАТО/ЄС.

У травні 2011 р. за участі Голови Представництва Європейської комісії в Україні Жозе Мануела Пінту Тейшейри та представників ряду посольств країн ЄС у ЧДУ імені Петра Могили було створено кафедру програми Жана Моне (засновника ЄС) (наказ № 195 від 13.05.2011 р.). Ініціативу щодо організації даної кафедри висловив проректор з науково-педагогічної роботи та питань розвитку університету, директор Навчально-наукового центру з європейської та євроатлантичної інтеграції, доктор історичних наук, професор Багмет М.О. Завідувачем новоствореної кафедри було призначено кандидата політичних наук, докторанта Палагнюк Ю.В. На першому засіданні було затверджено склад кафедри та план роботи на 2011-2012 навчальний рік. Представники даної кафедри активно працюють над написанням посібників, монографій та наукових статей з проблематики європейської та євроатлантичної інтеграції, питань безпеки України.

Заступник директора Навчально-наукового центру з європейської та євроатлантичної інтеграції Міхель Д.О. взяв участь в організації 20 молодих викладачів, аспірантів та студентів ЧДУ імені Петра Могили у навчально-ознайомчому візиті до штаб-квартири Ради Європи за наступним маршрутом: Миколаїв – Краків – Злоторія – Баден-Баден – Страсбург – Париж – Брюссель – Роттердам – Гаага – Берлін – Миколаїв з 15 по 25 квітня 2011 р. Усі учасники поїздки по країнах Європи, які входять до складу НАТО/ЄС, отримали відповідні сертифікати.

Участь представників центру у різних заходах з питань НАТО/ЄС:

- Міжнародна конференція «Сприйняття суспільством співробітництва з НАТО: досвід Польщі та України» (м. Одеса);

- Підсумкова конференція «Проблеми і перспективи становлення громадянського суспільства в Україні: у фокусі виконання Річної Національної програми за 2010 рік зі співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору» (м. Суми);

- Організація заходів по відзначенню Днів Європи в Миколаївській області 13-14 травня 2011 р. відповідно до плану обласних заходів та зустрічі студентів і викладачів ЧДУ імені Петра Могили із представниками 10 посольств країн Європи, які входять до НАТО;

- VI Всеукраїнська науково-практична міждисциплінарна конференція, присвячена Дню Європи в Україні (м. Херсон, 17.05.2011 р.);

- Круглий стіл «Україна та ЄС: від партнерства до асоціації», який відбувся в ЧДУ імені Петра Могили (м. Миколаїв, 2.06.2011 р.);

- IV Міжнародна науково-практична конференція «Україна європейська: сучасні тенденції і перспективи», яка відбулась у ПВНЗ «Європейський університет» (м. Чернігів, 11.07.2011);

- Круглий стіл «Вплив вступу країн – колишніх республік СРСР (Балтії) до ЄС та НАТО (м. Миколаїв, 22.09.2011 р).

• Міжнародний семінар «Операції під проводом НАТО: процес прийняття рішень» (м. Дніпропетровськ, 28.09.2011 р.);

• Участь у різнопланових заходах на запрошення Центру інформації та документації НАТО в Україні та Громадської ліги Україна-НАТО.

Підготовлений черговий «Вісник Навчально-наукового центру з європейської та євроатлантичної інтеграції України», як додаток до студентської газети «Вагант» ЧДУ імені Петра Могили № 4. – 2011 р.

На замовлення уряду України підготовлено англійською мовою Навчально-методичний посібник для фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції. Для державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. – Миколаїв: ЧДУ ім. П.Могили, 2011. – 396 с.

Представниками Навчально-наукового центру з європейської та євроатлантичної інтеграції України Чорноморського державного університету імені Петра Могили разом зі студентами різних факультетів університету завершено підготовку збірника «Студентські наукові студії», куди увійшли статті з проблем НАТО/ЄС.

Заступник директора Навчально-наукового центру Шатун В.Т. завершив написання тексту кандидатської дисертації на тему «Інформаційна політика України як детермінанта формування громадської думки щодо євроатлантичного партнерства» і проходить етап прийняття роботи до захисту у спеціалізованій вченій раді з політичних наук, а також планується запрошення опонентом даної дисертації кандидата політичних наук, голови Громадської Ліги Україна-НАТО Джерджа С.Ф.

Центр європейської та євроатлантичної інтеграції Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького

1. Проведені тренінги “Поширення знань з міжнародної безпеки та євроатлантичної інтеграції в Збройних Силах України” у військових частинах, розташованих на території Черкаської області (А 3193, А 1744, А 0957, А 4527).

2. За підтримки посольства Польщі проведена конференція, присвячена ініціативі ЄС „Східне партнерство”.

3. Практикуються інформаційні семінари для державних службовців, вчителів ЗОШ, студентів ВНЗ Черкаської області.

4. За підтримки фонду „Відродження” проведений моніторинг дотримання прав військовослужбовців у військових частинах, розташованих на території Черкаської області.

5. Опубліковано навчальний посібник „Права і свободи військовослужбовців в Україні: нормативне закріплення та механізм реалізації” / В.О. Велівченко, Г.А. Волошкевич, В.М. Мойсієнко; за заг. ред. В.М. Мойсієнка; Центр європейської та євроатлантичної інтеграції при Черкаському національному університеті ім. Б.Хмельницького. – Черкаси, 2011. – 272 с.

ГО «Солдати миру», Житомир

Провели зустріч з представниками Клубу генералів Словацької армії. Розглянути питання співробітництва в напрямку партнерства Україна-Нато на прикладах спільних миротворчих місій. Участь у семінарі: Військове співробітництво ЗСУ в Афганістані скрізь призму партнерства Україна-НАТО.

МГО “Асоціація незалежних творчих ініціатив”, Черкаси

Протягом 2011 року при організації функціонував ресурсно-інформаційний центр «Євроатлантичне прикордоння», яким проходилося:

- інформування про останні новини що стосуються НАТО та ЄС,
- робота тематичної бібліотеки при центрі,
- регулярне висвітлення позиції організації на радіо та ТБ;

Крім того, організацією надавалися юридичні консультації громадянам, зокрема щодо можливості оскарження рішень українських судів в Європейському суді з прав людини.

ВГО «Спілка сільських жінок України», Полтава

При проведенні всіх заходів у рамках роботи організації, ми завжди вказуємо, що ми є членами Громадської ліги Україна-НАТО і, використовуючи надану нам раніше інформацію, розповсюджуємо серед учасників заходів.

За останній рік нами проведено:

- 14 жовтня 2011р — Всеукраїнську Конференцію сільських жінок. Були присутні представники із 17 областей;

- 15 березня 2011р. — проведена прес-конференція «Доступ сільських жінок до правосуддя». Створено Центр правової інформації та консультацій для малозабезпечених верств населення за підтримки програми «Верховенство права» Міжнародного фонду «Відродження». З квітня по листопад до нас звернулися за допомогою 976 осіб.

Дитяча екологічна громадська організація «ФЛОРА», Кіровоград

За роки діяльності було реалізовано більше ніж 20 проектів направлених на формування активної громадянської позиції у підлітків та молоді, пропагування європейських цінностей серед дітей та молоді.

В 2011 році ми продовжили цю роботу і за підтримки місцевих меценатів та за рахунок власних ресурсів була підготовлена мультидисциплінарна команда з числа громадських активістів для проведення інтерактивної роботи з вчительською громадою, з дітьми та студентською молоддю.

Приймали активну участь у підготовці та проведенні «Дня Європи 2011» в Кіровограді. Волонтерами організації була підготовлена та проведена інтерактивна гра Квест «Бути людиною! Жити в Україні! Іти до Європи!».

ГО «Українська справа», Львів

Продовжувалась співпраця з школами м. Львова, громадськими організаціями, політичними партіями, щодо співробітництва України з НАТО, продовжувалось забезпечення матеріалами інформаційних кутків при школах, надано допомогу Громадській лізі Україна-НАТО у проведення семінару у Львові.

Звіт про діяльність ДМГО «ЦМБ», Донецьк

Презентація навчального посібника “Безопасный мир”.

7 квітня 2011 р. о 10.00 у приміщенні науково-інформаційного Центру міжнародної безпеки відбулась офіційна презентація третього видання навчального посібника «Безопасный мир» (російською мовою). Третє видання містить суттєві доопрацювання методологічного та змістовного наповнювання, які точніше відбивають міжнародні реалії сьогодення у контексті зовнішньополітичного курсу України. Особлива увага авторами була приділена опису ролі та завдань Організації Північноатлантичного договору, аспектам її військової та цивільної діяльності протягом історії та на сучасному етапі, співробітництву України з Альянсом.

Навчальний посібник для старшокласників «Безопасный мир» (російською мовою) представляли доктор історичних наук, професор, заступник директора науково-інформаційного Центру міжнародної безпеки Тодоров І.Я., директор ДМГО «Центр міжнародної безпеки» Кравченко В.В., керівник проекту Замікула М.О.

Прес-конференція для представників регіональних мас-медіа, присвячена до дня євроатлантичного партнерства

12 липня 2011 р. в приміщенні Донецького прес-клубу відбулась прес-конференція для представників регіональних засобів масової інформації. Організація заходу була присвячена до Дня євроатлантичного партнерства, 20-річчя співробітництва України та НАТО та річниці підписання Мадридської Хартії про особливе партнерство. В прес-конференції взяли участь директор Донецької міської громадської організації «Центр міжнародної безпеки» Кравченко В.В.; заступник директора Науково-інформаційного Центру міжнародної безпеки Донецького національного університету Теміров Ю.Т.; експерт з питань міжнародної безпеки Каракуц А.М. Відбувся телеміст з відомим експертом з питань євроатлантичного співробітництва, професором кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Донецького національного університету Тодоровим І.Я.

Міська організація незалежної профспілки гірників України, Кривий Ріг

- в офісі оформлений стенд Україна-НАТО
- проводили круглий стіл в травні 2011 року до Дня євроатлантичного партнерства за участі представників Гірничо-збагаувального комбінату
- семінар – в листопаді 2011 року спільно з Громадською лігою Україна-НАТО за участі представників Криворізької незалежної профспілки гірників України

ВГО «Молодий Народний Рух»

ВГО «Молодий Народний Рух» за підтримки Держмолодьспорту провів чергову Школу молодого політика «Україні нову політичну еліту!» Участь у школі взяли молодіжні лідери з 21-го регіону України, які перемогли у попередньому конкурсі есе.

Учасники Школи зустрілися із Головою комітету Верховної Ради з питань європейської інтеграції, лідером Народного Руху України Борисом Тарасюком.

«В ЄС є сили, які хочуть бачити нас у європейській спільноті. Але, на жаль, наша влада позбавляє їх аргументів на нашу користь. Таким чином, боротьба за демократичну Україну продовжується не лише всередині, але і ззовні. У нас є багато друзів. Але ніхто за нас, за нашу політичну еліту роботу не зробить. Я залишаюся єврооптимістом і вірю в те, що Україна буде членом ЄС і НАТО» – закінчив Б. Тарасюк.

7-го листопада у Києві відбувся Перший Форум Україна – Росія – НАТО «Співпраця з НАТО: переваги для України та Росії», де провідні європейські, українські та російські експерти обговорили нове бачення стосунків між Києвом, Кремлем та Північно-Атлантичним Альянсом.

11-14 серпня в с. Лугове Миколаївської області відбулася “Безпекова школа молодих лідерів”. Школа, організатором якої виступив Молодий Народний Рух за підтримки Центру інформації та документації НАТО в Україні, пройшла у невимушеній, позитивній атмосфері та зуміла захопити учасників. Провідними експертами Школи виступили директор Центру інформації та документації НАТО в Україні Наталя Немелівська, лідер Молодого Народного Руху Іван Крулько, президент Атлантичної Ради України Вадим Гречанінов, Посол з особливих доручень МЗС України Вадим Трюхан, Перший секретар Посольства Республіки Польща в Україні Даріуш Станішевський, віце-президент Атлантичної ради в Україні Олег Кокошинський, а також політолог Федір Медвідь. У перший день учасники взяли участь у панельних дискусіях на теми «Інтеграція України у світове співтовариство та безпека», «Безпека, як пріоритет діяльності НАТО», «Безпека України очима молоді», «Стратегія національної безпеки України на 2010-2015 рр. – здобутки та недоліки» та «Нові виклики та загрози у світі та їх вирішення». Другого дня молодь змогла поринути в світ політичних партій. Для цього загалом було розподілено на три класичні ідеологічні партії - консервативну, ліберальну та соціалістичну. Грунтуючись на поданій тренерами інформації про ідеологію кожної з цих партій, а також використовуючи світовий досвід та враховуючи нові світові виклики та загрози, молодь виробила проекти Стратегії безпеки. Були зачеплені такі сфери, як економічна, екологічна, інформаційна безпеки, членство в міжнародних організаціях, двосторонні відносини зі стратегічними партнерами, демаркація кордонів та миротворча діяльність. Свої напрацювання “партії” презентували у створеному “парламенті”. Наступного - третього дня, у “законодавчому органі” продовжилась робота. У створених профільних “комітетах” по кожному питанню були обговорені подані напрацювання, а також вироблені пропозиції. Результати обговорення, в свою чергу, були винесені на голосування парламенту, який опісля затвердив “Стратегію безпеки України”. Врешті-решт четвертий день став завершальним, під час якого відбулося Офіційне закриття Школи, вручення Сертифікатів про її завершення і від’їзд учасників, які за декілька днів встигли стати справжніми друзями.

15-17-го липня активісти однієї з найбільших всеукраїнських організацій «Молодий Народний Рух» провели своє традиційне таборування біля підніжжя найвищої в Україні гори Говерли. Цього року таборування було присвячене «Переосмисленню минулого». Таборування стало можливим завдяки підтримці Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні та Національного демократичного інституту. Загалом цьогорічний захід зібрав 420 молодих активістів з усіх регіонів України.

31-го березня Молодий народний рух провів у Києві онлайн-конференцію із Штаб-квартирою НАТО в Брюсселі на тему «Сучасні загрози світовій безпеці Представник НАТО звернувся до присутніх українською (значно кращою ніж в Азарова мовою!) та відразу вибачився за певні похибки

у вимові. Він акцентував увагу на трьох основних питаннях: утвердженні колективної оборони, встановлення системи ПРО та співпрацю із Російською Федерацією. У черговий раз запевняв про покращення відносин із Україною, адже наша держава брала участь у майже всіх військових операціях НАТО та недавно погодилася на новіші договори стосовно боротьби з піратами, кібернетичної безпеки та систем ПРО. Він зазначив, що головним для них фактором є дотичність нашого закону до правил ООН та, звісно, визнання та розуміння суспільством.

8 лютого 2011 року, в м. Кременчуці відбулася VII Асамблея юних дипломатів «Україна європейська». Захід відбувся з ініціативи Асоціації сприяння міжнародному бізнесу та розвитку спільно з ВГО «Молодий Народний Рух», за підтримки Представництва Фонду Конрада Аденауера в Україні. У ході Асамблеї відбулися наступні заходи – євроквест, ліцейський ринг та пленарне засідання.

ГО «Фонд розвитку «Шевченків край», Канів

За останній період організовано культурно-освітні євро-тури до країн Євросоюзу та членів НАТО. В 2011 році було проведено 5 таких турів по маршруту: Львів-Краків-Ополе-Вроцлав-Дрезден-Париж-Прага-Освенцим-Львів у яких побувало близько трьохсот молодих українців, переважно учнівська і студентська молодь. Метою цих візитів є - ознайомлення з мовою та культурою країн Європи, історією виникнення Європейського Союзу та НАТО, здобутками європейської демократії, ознайомлення з можливістю навчання у вищих навчальних закладах країн Європи, розширення світогляду громадян України, формування активної громадської позиції направленої на встановлення в Україні європейських стандартів життя, навчання та праці.

22 травня 2011 року в місті Каневі спільно з Представництвом Єврокомісії в Україні та за сприяння Міжнародного фонду «Відродження» одночасно з іншими 20 містами України було проведено День Європи під гаслом «Я поділяю європейські цінності!» в якому прийняло участь понад 700 канівчан і у вікторинах та роздаткових матеріалах висвітлювалося в тому числі і питання євроатлантичної інтеграції України.

Науковий інформаційно-аналітичний Центр НАТО, Івано-Франківськ

1. Створений, обслуговується та постійно оновлюється сайт Центру - <http://nato.pu.if.ua>.

2. 4 квітня 2011 року - круглий стіл «Нові виклики для безпеки у світі і Україна» Доповідачі Олег Білоус, Ігор Доцяк, Василь Климончук, Любомир Никируй, Віктор Случик, Ярослав ШтиркоЦентр НАТО

3. 3 травня 2011 року здійснюється щомісячний моніторинг регіональних ЗМІ щодо питань, які стосуються міжнародної безпеки, євроатлантичної співпраці і питань євроінтеграційних процесів в Україні, який опубліковано в розділі «Моніторинг регіональних ЗМІ» на сайті Центру (<http://nato.pu.if.ua/reg-info.html>) та у щоквартальному електронному Бюлетені Центру на сайті Центру (<http://nato.pu.if.ua/e-bulletin.html>)

4. 3 червня 2011 року розміщується на сайті Центру (<http://nato.pu.if.ua/e-bulletin.html>) щоквартальний електронний Бюлетень Центру, що складається з наступних розділів:

“Наукові дослідження” (наукові статті фахівців Центру, а також українських та іноземних дослідників з питань євроатлантичної співпраці);

“Інформаційні сторінки” (звіти про діяльність Центру щодо організації та проведення наукових досліджень та інформаційних заходів);

“Моніторинг регіональних ЗМІ” (виконання моніторингу ЗМІ на предмет питань євроатлантичної співпраці);

“Методичні рекомендації для викладачів, студентів, аспірантів і викладачів” (рекомендації щодо проведення навчальних курсів, що стосуються питань, пов'язаних з НАТО в середніх школах та університетах)

Древо життя, Харків
Авторська телепрограма Тамари Трацевич (телеканал Фора)
“ЄВРО-АТЛАНТИЧНІ СТУДІЇ”

№	дата	повтори	тема	учасник	посада
1	06.02. 2011	7,7,9,11 лютого 2011р	Литва - член ЄС і НАТО		
2	13.02. 2011	14,14,16,18 лютого 2011	Реформи у Литві на шляху до ЄС і НАТО	Кястутіс Янкаускас	канцлер МЗС Литви
3	20.02. 2011	21,21,23,25 лютого 2011	Реформування сільського господарства Литви на шляху до ЄС	Олександр Голуб	гол.редактор “Селянської газети”
4	27.02. 2011	28,28 лютого, 2,4 березня 2011 р.	Європейський парламент	Алгірдас Саударгас	Депутат Європейського парламенту від Литви
5	6.03. 2011	7,7,9,11 березня 2011	Місцеве самоврядування у Литві	Річардас Малінаускас.	Мер м.Друскінінкаю
6	13.03. 2011	14,14,16,18 березня 2011	НАТО охороняє повітряні кордони Литви		
7	20.03. 2011	21,21,23,25 березня 2011	Польща: комплексний підхід до енергозбереження у комунальній сфері	Олександр Голуб	гол.редактор “Селянської газети”
8	27.03. 2011	28,28,30 березня, 1 квітня 2011	«Якою є система безпеки Європи» -	Микола Капітоненко	Інститут міжнародних відносин КНУ ім.Шевченка
9	03.04. 2011	4,4,6,8 квітня 2011	«Про ініціативу Росії щодо створення нової формули європейської безпеки»	Микола Капітоненко	Інститут міжнародних відносин КНУ ім.Шевченка
10	17.04.2011	11,11, 13,15 квітня 2011 р.	“Європейська ідентичність України”	Тарас Данько,	к.е.н, доцент НТУ “ХПІ”
11	24.04.2011	18,18,20,22 квітня 2011 р.	“Нова Стратегічна концепція НАТО” -	Сергій Джердж	голова Громадської ліги Україна-НАТО.

Центр «Номос», Севастополь

1. Проведення і участь у громадських заходах, з метою інформування громадян про переваги євроатлантичного вибору України, формування сприятливої громадської думки:

- проведення міжнародних конференцій регіонального рівня (Чорноморський регіон) – “Безпека Чорноморського регіону: енергетика, економіка, екологія” – 29.11.2011).

- реалізація спільних міжнародних проектів – “Кримський політичний діалог” (спільно з Центром європейських політичних досліджень, весь період, 5-а, 6-а, 7-а діалогові зустрічі).

- участь у проектах організацій-партнерів – “Чорноморський регіон: геополітична дилема чи високопріоритетний простір” (головний організатор – Фонд Open Ukraine), “Україна на шляху інтеграції до ЄС: сучасний стан і перспективи” (головний організатор – Фонд “Європейський розвиток”), Дослідження “Оцінка воєнного потенціалу країн Чорноморського регіону” (головний організатор – Центр ім. Разумкова) та ін. Відстоювання переваг євроатлантичного вектору політики України перед опонентами – “Геополітика, геоекономіка і проблеми міжнародних відносин” (організатор – Горбачов-фонд), “Чорноморський флот чи НАТО” (організатор – Севастопольська філія інституту країн СНД) та ін. Всього прийнято участь в громадських і науково-експертних заходах з питань європейської і євроатлантичної спрямованості – 18.

2. Організація зустрічей на експертному рівні з представниками країн ЄС і НАТО.

3. Публікація в ЗМІ аналітичних матеріалів з оцінкою євроатлантичного вектору політики України (не рахуючи коментарів) – в закордонних ЗМІ 9 (США – 1, Велика Британія – 1, Франція – 1, Чехія – 2, Польща – 4), в Українських центральних ЗМІ – 12, в регіональних ЗМІ (Крим і Севастополь) – 15.

4. Надання підтримки (організаційної, матеріалами) інформаційному стенду НАТО у Військово-морській академії ім. П. С. Нахімова; участь у щорічному інформуванні військовослужбовців ВМС ЗС України з питань євроатлантичного вектору зовнішньої політики України.

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК